

Η αποτείχιση των πιστών από τους αιρετικούς επισκόπους

Του κ. Αθανασίου Σακαρέλλου
Θεολόγου –Επίτιμου Δικηγόρου

1) Η έννοια της «αποτείχισης»

Η λέξη «αποτείχιση» έχει εκκλησιαστική σημασία. Σημαίνει την έξοδο, ή βγάλσιμο κάποιου από ένα «χώρο», που είναι περιχαρακωμένος κατά κάποιο τρόπο με «τείχη».

1. Το νόημα της λέξης «αποτείχιση» προέρχεται από τις οχυρωμένες με τείχη πόλεις της αρχαιότητας, αλλά και μεταγενέστερων εποχών, για να είναι προφυλαγμένες από τους επιδρομείς τους. Τα τείχη θα είχαν προφυλάξει την Κωνσταντινούπολη το 1453, αν δεν άνοιγε κάποιος την κερκόπορτα!
Στην ελληνική επανάσταση οι πολιορκημένοι από τους Τουρκοαιγύπτιους κάτοικοι του Μεσολογγίου, που ήταν οχυρωμένο με τείχη και τάφρους, θα άντεχαν, αν υπήρχε η αναγκαία τροφοδοσία τους. Η έλλειψή της ανάγκασε τους τρεις χιλιάδες πολεμιστές του να επιχειρήσουν στις 10 Απριλίου 1826 τη γνωστή έξοδο, από την οποία σώθηκαν μόνο χίλια τριακόσια άτομα. Η έξοδος αυτή απηχεί την έννοια της λέξης «αποτείχιση».
2. Αν την πιο πάνω εικόνα των οχυρωμένων πόλεων μεταφέρουμε σε πνευματικό επίπεδο, η Εκκλησία μπορεί να θεωρηθεί οχυρωμένη πόλη με ψηλά τείχη. **Η Εκκλησία είναι «η πόλη του Θεού»¹**. Είναι φρούριο και κάστρο, μέσα στο οποίο υπάρχει ο μοναδικός θησαυρός της Ορθοδοξίας. Αυτός ο ατίμητος θησαυρός είναι η «άπαξ παραδοθείσα τοις αγίοις πίστις»².
 - α. Το φρούριο της Εκκλησίας υπερασπίζεται ο λαός της, που είναι όλα τα μέλη της, οι κληρικοί, οι μοναχοί και οι λαϊκοί. Την αλήθεια αυτή διατύπωσαν ξεκάθαρα οι Ορθόδοξοι Πατριάρχες της Ανατολής το 1848, στην απάντησή τους στον πάπα Πίο Θ'. Έγραψαν:

«Παρ' ημίν, ούτε Πατριάρχαι, ούτε Σύνοδοι εδυνήθησαν ποτέ εισαγαγείν νέα, διότι ο υπερασπιστής της θρησκείας εστί αυτό το σώμα της Εκκλησίας, ήτοι αυτός ο λαός, όστις εθέλει το θρήσκευμα αυτού αιωνίως αμετάβλητον και ομοειδές τω των Πατέρων αυτού...»³!

- β. Το απόρθητο, υπό άλλες συνθήκες, αυτό φρούριο της Εκκλησίας σήμερα έχει αλωθεί. Κάποιοι άφησαν ανοικτή την «κερκόπορτά» του. Μπήκαν ήδη σ' αυτό οι εχθροί του, για να συλήσουν τον θησαυρό της Πίστης μας.

Εχθροί της Εκκλησίας είναι **οι αιρετικοί**. Κάθε αιρετικός, και ο πιο μικρός, είναι επικίνδυνος για την Εκκλησία.

¹ Εβρ. 12, 22-23

² Ιουδ. 3

³ Ι. Καρμίρη, Τα δογματικά και συμβολικά μνημεία, τομ. 2, Γκράτς Αυστρίας, σελ. 920 (1000).

- **Η Αγία Γραφή** επισημαίνοντας τον κίνδυνο, που θα αντιμετώπιζε η Εκκλησία, από την εμφάνιση των αιρέσεων και των αιρετικών, γράφει:
«Το πνεύμα το άγιον έθετο επισκόπους ποιμαίνειν την Εκκλησίαν του Κυρίου και Θεού, ην περιποιήσατο δια του ιδίου αίματος. Εγώ γαρ οίδα και τούτο, ότι **εισελεύονται μετά την άφιξίν μου λύκοι βαρείς** εις υμάς, μη φειδόμενοι του ποιμνίου. Και εξ υμών αυτών αναστήσονται άνδρες **λαλούντες διεστραμμένα** του αποσπάν τους μαθητάς οπίσω αυτών. Διό γρηγορείτε...»⁴.
- **Ο Μέγας Βασίλειος** επισημαίνει:
«**ίση εστίν η ζημία**, ή άμοιρόν τινα του Βαπτίσματος απελθείν, ή εν τι των έκτης Παραδόσεως ελλείπον δέξασθαι»⁵
- **Ο άγιος Μάρκος ο Ευγενικός** λέει ότι «αιρετικός έστι ο και μικρόν γουν τι παρεκκλίνων της ορθής πίστεως»⁶.
- **Τα ίδια λέει και ο Μέγας Φώτιος:** ότι «εν τοις περί πίστεως και το παρεκκλίναι μικρόν, αμαρτείν εστιν αμαρτίαν την προς θάνατον»⁷.
- Επίσης, και ο **άγιος Ταράσιος**, Πρόεδρος της Ζ΄ Οικουμενικής Συνόδου, τονίζει: « Το γαρ επί δόγμασιν είτε μικροίς είτε μεγάλοις αμαρτάνειν ταυτόν εστίν. Εξ αμφοτέρων γαρ ο νόμος του Θεού αθετείται»⁸

Οι αιρέσεις, που έχουν εισχωρήσει στο φρούριο της Ορθόδοξης Εκκλησίας είναι ο «οικουμενισμός» και ο «παπισμός»! Το πώς έγινε αυτό, δεν είναι δυνατό να αναπτύξουμε εδώ. Είναι γνωστά αυτά τα πράγματα. Άλλωστε, όλα αυτά έχουν ιδεί το φως της δημοσιότητας, όπως η λεγόμενη «Ένωση των Εκκλησιών»⁹, που υπόγραψε το 1965 ο Αθηναγόρας με τον πάπα Παύλο ΣΤ΄.

- γ. Η διείσδυση του «οικουμενισμού» και «παπισμού» στο χώρο της Ορθόδοξης Εκκλησίας **παρέλυσε τα «αντανακλαστικά» των Ορθοδόξων**. Αυτό είναι το μεγαλύτερο, κακό που θα μπορούσε να συμβεί ποτέ στην Ορθοδοξία! Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, φθάσαμε στο σημερινό ελεεινό κατάντημα. Και άλλοτε η Ορθοδοξία είχε φτάσει σε ελεεινό κατάντημα, αλλά ποτέ τόσο μεγάλο.

Ένα τέτοιο θλιβερό κατάντημα που θα έφτανε σε λίγο η Εκκλησία, περιγράφει ο Μέγας Αντώνιος, όταν, την εποχή του αρειανισμού, είδε σε όραμά του, ημίονοι να κυκλώνουν την αγία Τράπεζα! Είδε δηλ. περίξ της αγίας Τράπεζας να στέκονται μουλάρια, αντί των λειτουργών ιερέων και αρχιερέων, πράγμα το οποίο κατ' εξοχήν συμβαίνει και σήμερα.

- Να, πως διηγείται ο ίδιος ο άγιος Αντώνιος το όραμα αυτό:
«Πρόκειται, λέγει, να καταλάβει την Εκκλησία οργή και να παραδοθεί εις ανθρώπους ομοίους με τα άλογα κτήνη! Είδα, λέγει, την αγία Τράπεζα του ναού και γύρω από αυτή να **στέκονται κυκλικά από παντού ημίονοι**, δηλ. μουλάρια! Άκουσα κάποια φωνή που έλεγε: Θα γίνει βδέλυγμα το θυσιαστήριό μου».¹⁰

⁴ Πραξ. 20, 28 – 31

⁵ P.G 32, 113^A

⁶ P.G. 160, 160A

⁷ P.G. 102, 604C

⁸ Πρακτικά των αγίων Συνόδων Γ΄ σ. 736

⁹ Αθ. Σακαρέλλου, Έγινε το 1965 η ένωση των Εκκλησιών, Αθήνα 2007.

¹⁰ Μεγ. Αθανασίου, Προς Ιοβιανόν, P.G. 26, 813 κ. εξ.

- Τη ίδια κατάσταση της Εκκλησίας, λόγω του αρειανισμού, περιγράφει και ο Μέγας Βασίλειος. Η σημερινή κατάσταση είναι πολύ χειρότερη. Τότε μπορεί να υπήρχαν μερικοί σκάρτοι και ανάξιοι κληρικοί. Υπήρχαν όμως οι πολλοί, που πίστευαν και αγωνίζονταν για την Ορθοδοξία! Υπήρχαν οι Πατέρες! Υπήρχαν οι άγιοι! Υπήρχαν ακόμα μοναχοί και λαϊκοί, που πάντα προμαχούσαν για την Πίστη! Σήμερα, πού είναι όλοι αυτοί; Πού υπάρχουν; Πουθενά!

Γράφει, λοιπόν ο Μέγας Βασίλειος:

«Τις δώσει τη κεφαλή μου ύδωρ και τοις βλεφάροις μου πηγὴν δακρύων;»¹¹ Και θα κλαύσω τον λαόν ημέρας πολλάς! (Θα κλαύσω) τον λαόν που συνωθείται προς την απώλειαν από τας πονηράς αυτὰς διδασκαλίας. Παρασύρονται τα αυτιά των απλοϊκοτέρων. **Τώρα πλέον συνήθισαν την αιρετικήν δυσσέβειαν!** Τα νήπια της Εκκλησίας ανατρέφονται με τους λόγους της ασέβειας. Τι μπορούν τάχα να κάνουν; Όλα είναι εις τα ιδικά των χέρια. Βαπτίσματα, προπομπαί των αποθνησκόντων, επισκέψεις των ασθενών, παρακλήσεις των θλιβομένων, βοήθειαι προς τους ταλαιπωρημένους, ενισχύσεις κάθε είδους, κοινωνία μυστηρίων. Αυτά, καθὼς επιτελούνται ὅλα ἀπὸ τοὺς αιρετικούς, γίνονται σύνδεσμος ομοφροσύνης, μεταξύ του λαού και αυτών. Ὡστε, ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον ἀκόμη καιρὸν, και ἀν ἀκόμη ἐκλείψει ἡ φοβία, **δεν θα υπάρξει ἐλπίς ν' ἀνακληθούν πάλιν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας αὐτοὶ που καταλήφθησαν ἀπὸ τὴν πολυχρόνιον ἀπάντων»!**¹²

- δ. Σήμερα λέγονται τόσα κακόδοξα πράγματα ἀπὸ θεολόγους, ἐπισκόπους και Πατριάρχες! Δεν σημειώνεται ὅμως **καμιά ἐνδεδειγμένη ἀντίδραση** τοῦ «λαοῦ τῆς Εκκλησίας»!
Απεναντίας, οἱ μεγάλες μάζες τῶν λεγομένων Ορθοδόξων, **ἀν δὲν συμφρονούν** με τὰ ὅσα κακόδοξα κηρύττουν οἱ σύγχρονοι Οικουμενιστές και Λατινόφρονες, τουλάχιστον **ἀδιαφοροῦν προκλητικὰ** γιὰ τὴν Πίστη! Οἱ ἐλάχιστοι, που ἐναπέμειναν πιστοὶ σὴν Ορθοδοξία, βλέπουν τὴν Πίστη πρόθυμα να προδίδεται, και μάλιστα ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ταγμένοι ἀπὸ τὸ Θεὸ να τὴν υπερασπίζονται και ὄχι να τὴν προδίδουν!
- **Ο ἅγιος Ἰωάννης ο Χρυσόστομος** ἐκπληκτος διερωτᾶται: πὼς γίνεται να μὴ κολασθῆ αὐτὸς που κάνει ὅτι δὲν βλέπει και σιωπά, ὅταν οἱ θεϊκοὶ νόμοι υβρίζονται; Λέει: **«τῶν θεῶν νόμων υβριζομένων, ο σιγήσας και παριδὼν, οὐκ ἔστιν κολάσεως ἄξιος;»**¹³
- **Ο δε ἅγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης** προσθέτει: **«Ἐντολή γὰρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης Πίστεως. Λάλει γὰρ, φησί, και μὴ σιώπα... Διὰ τούτο καγὼ ο τάλας, δεδοικὼς τὸ Κριτήριον, λαλῶ»**¹⁴.
- **Ο μοναχὸς Ἰωσήφ Βρυέννιος**, γράφει: **«Πᾶς ο δυνάμενος λέγων τὴν ἀλήθειαν και μὴ λέγων κατακριθήσεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Και ταῦτα ἐνθα πίστις ἐστὶ τὸ κινδυνευόμενον και τῆς ὅλης Εκκλησίας τῶν Ορθοδόξων ἡ κρηπίς. Το γὰρ εφησυχάζειν ἐν τοῖς τοιούτοις ἀρνήσεως ἴδιον, τὸ δε λέγειν, ὁμολογίας εἰλικρινούς»**¹⁵.

¹¹ Ἰερ. 9, 1.

¹² Μ. Βασιλείου, *Ἔργα* ΕΠΕ 2, σελ. 41

¹³ PG. 50. 547

¹⁴ PG 99, 1321

¹⁵ Ἰωσήφ Βρυεννίου, *Τα ευρεθέντα ἔργα*, τομ. Β΄ Θεσσαλονίκη 1990, σελ. 18.

- ε. Μένουν βέβαια μερικοί, ελάχιστοι, «εκλεκτοί» κατά Θεόν, «γραφικοί», ή «ψυχοπαθείς» κατά κόσμον, που ανθίστανται με φωνές και διαμαρτυρίες στη προδοσία των πάσης απόχρωσης Οικουμενιστών και Λατινοφρόνων θεολόγων, μεγαλόσημων «γεροντάδων», επισκόπων και Πατριαρχών!
Είναι όμως οι φωνές και διαμαρτυρίες αυτές η καθορισμένη από τους Πατέρες υποχρεωτική στάση των πιστών;

2. Τι σημαίνει η ύπαρξη αιρετικών επισκόπων στην Εκκλησία

- 1) Η Εκκλησία είναι το «σώμα Χριστού»¹⁶. Είναι «στύλος και εδραίωμα της αληθείας»¹⁷.

- α. «**Σώμα Χριστού**» δεν αποτελούν αυτοδικαίως όλοι οι άνθρωποι, ή όλοι οι χριστιανοί, ούτε καν όλοι οι λεγόμενοι Ορθόδοξοι. Το αποτελούν μόνο όλοι οι «εις Χριστόν πιστοί», που μετέχουν στην «**πρώτη ανάσταση**»¹⁸ και έχουν αποκτήσει τον «αρραβώνα του αγίου Πνεύματος»¹⁹, ή ακόμα προγεύονται την θέωση, που είναι ο προορισμός όλων των ανθρώπων.

Ως εκ τούτου, «σώμα Χριστού» αποτελούν, όσοι κατέστησαν τον εαυτό τους «ναό»²⁰ και «κατοικητήριο»²¹ του αγίου Πνεύματος. Αυτό το κατορθώνουν μόνο όσοι πιστοί καθάρισαν τον εαυτό τους από τα πάθη και τις αμαρτίες κι' αξιώθηκαν να φτάσουν στη «θεωρία του Θεού», που είναι ο «φωτισμός» και η «θέωση», ή «ένωση» με το Θεό.

Το επίτευγμα αυτό προϋποθέτει Ορθή Πίστη και ενδελεχή άσκηση στη προσωπική ζωή του καθένα. Χωρίς αυτά δεν σώζεται ο άνθρωπος.

- β. «**Στύλος και εδραίωμα της αληθείας**» είναι η Εκκλησία του Χριστού, γιατί η αλήθεια είναι η κολόνα και το θεμέλιό της, που τη στηρίζουν. Αλήθεια είναι η «υγιαίνουσα διδασκαλία»²². Είναι η «άπαξ παραδοθείσα πίστις τοις αγίοις»²³ από το Θεό. **Είναι η Ορθή Πίστη, η Ορθοδοξία**, που στην πραγματικότητα είναι ο ορθός τρόπος θεραπείας της ψυχής του ανθρώπου, ώστε να μπορέσει να επανέλθει στην προπρωτική κατάσταση των πρωτόπλαστων.

- 2) Αυτό σημαίνει ότι **η Εκκλησία δεν είναι δυνατόν ποτέ να πλανηθεί!**

- α. Η Εκκλησία δεν πλανάται, **γιατί μέλη της δεν είναι μόνο οι Ορθόδοξοι πιστοί**, που ζουν στις μέρες μας. Είναι και όλοι οι απ' αιώνος άγιοι, ακόμα και οι άγγελοι! Αλλά, και από τους ζώντες σήμερα πιστούς, κατά την Αγία Γραφή, όπως τονίζει και ο κορυφαίος θεολόγος μακαριστός π. Ιωάννης Ρωμανίδης, πραγματικά μέλη της Εκκλησίας είναι όσοι έφτασαν στην πνευματική κατάσταση της «**θεωρίας του Θεού**», η οποία είναι ο «φωτισμός» και η «θέωση»! Μόνο οι άγιοι και από τους ζώντες όσοι απόκτησαν την «θεωρία του Θεού» είναι **απλανείς!**
Αυτός άλλωστε ήταν και ο λόγος, που οι χριστιανοί τους πέντε πρώτους αιώνες βαπτίζονταν σε μεγάλη ηλικία.

¹⁶ Α' Κορ. 12, 27

¹⁷ Α' Τιμ. 3,15

¹⁸ Αποκ. 20,6

¹⁹ Β' Κορ. 1, 22,

²⁰ Α' Κορ. 3,16

²¹ Εφ. 2,22

²² Β' Τιμ. 4, 3-4

²³ Ιούδα 3

Προηγουμένως κατηχούνταν **όχι μόνο στην Ορθή Πίστη, αλλά και στο Ορθό Βίο**, για να μπορέσουν ν'αποκτήσουν τη «θεωρία του Θεού». «Καθαρίζονταν» δηλαδή από τις αμαρτίες και τα πάθη τους, καθάριζαν την καρδιά τους, για να έρθει το Άγιο Πνεύμα να κατασκηνώσει σ' αυτή και να προσεύχεται «στεναγμοίς αλαλήτοις»²⁴, «κράζον, αββά ο πατήρ»²⁵. Έτσι αποκτούσαν τη λεγόμενη «νοερά προσευχή», που είναι το πρώτο σκαλοπάτι για να είναι κάποιος πραγματικό μέλος της Εκκλησίας, κατά τον Απόστολο Παύλο, που απαριθμεί τις βαθμίδες των μελών της²⁶. Με τον τρόπο αυτό οι κατηχούμενοι περνούσαν επιτυχώς το πρώτο στάδιο της πνευματικής ζωής, που είναι ή **«κάθαρση»**.

Τότε, έτοιμοι για το δεύτερο στάδιο, που είναι ο «φωτισμός», λάβαιναν το βάπτισμα, που ήταν **«βάπτισμα πνεύματος»²⁷**, ή **«βάπτισμα πυρός»²⁸**. Το βάπτισμα αυτό είναι η **επίσκεψη του Αγίου Πνεύματος**, όπως ήταν για τους αποστόλους η μέρα της Πεντηκοστής. Το βάπτισμα αυτό λέγονταν τους πρώτους αιώνες και **«φώτισμα»**. Η ζωή του πραγματικού χριστιανού, του πραγματικού μέλους της Εκκλησίας, πρέπει να είναι **μια διαρκής Πεντηκοστή!**

Αυτός είναι ο λόγος, για τον οποίο πιστεύουμε ότι με το χριστιανικό βάπτισμα γίνεται κάποιος μέλος της Εκκλησίας.

β. Όσοι πιστοί αποκτούν τη **θεία εμπειρία** του «φωτισμού» και της «θέωσης», **«βλέπουν» και «γνωρίζουν» «τα μυστήρια της βασιλείας των ουρανών»²⁹**. Τα **«μυστήρια»** αυτά συνιστούν «την άπαξ παραδοθείσα τοις αγίοις πίστιν»³⁰! Επομένως, αυτοί που είναι «κοινωνία αγίων», δεν μπορεί να πλανηθούν. Αυτοί όμως είναι η Εκκλησία. Αν κάποιος δεν έφτασε στην κατάσταση αυτή, ή εξέπεσε απ' αυτή, **τότε μπορεί να πλανηθεί!** Αν πλανηθεί ένα μέλος της Εκκλησίας, ή περισσότερα, ή και όλα, όσα ζουν κάποια στιγμή εδώ στη γη, αυτό σημαίνει **ότι δεν πλανάται και η Εκκλησία!** Όσα μέλη της τυχόν πλανήθηκαν, οσαδήποτε και αν είναι, αυτά αμέσως αποκόπτονται μόνα τους, από το σώμα της και παύουν αυτοδικαίως ν' αποτελούν μέλη της. Όσοι λοιπόν, επενδύουν τις κακόδοξες δηλώσεις των Οικουμενιστών και Λατινοφρόνων ηγετών τους ως φωνή της Εκκλησίας, κάνουν μεγάλο λάθος! Είναι πλάνη δική τους και όχι φωνή της Εκκλησίας, η οποία ποτέ δεν πλανάται!

- **Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος** λέει, ότι και τρία μόνο άτομα να κρατήσουν ακέραιη την Ορθή Πίστη, **αυτά μόνο θ' αποτελούν την Εκκλησία του Χριστού³¹**.
- **Ο άγιος Νικηφόρος ο ομολογητής** προσθέτει: «**Ει δε και πάνυ ολίγοι εν τη ευσεβεία και Ορθοδοξία διαμείνωσιν, ούτοι εισίν Εκκλησία** και το κύρος και η προστασία των εκκλησιαστικών θεσμών εν αυτοίς κείται, καν αυτοίς υπέρ της ευσεβείας κακοπαθήσαι δεήσοι»
- **Το ίδιο λέει κι' ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης³²**. Μόνο, αν εκλείψει από τον κόσμο αυτό κι' ο **τελευταίος πιστός, τότε θα εκλείψει και η Εκκλησία!**

²⁴ Ρωμ. 8, 26

²⁵ Γαλ. 4, 6

²⁶ Α' Κορ. 12, 28

²⁷ Ματθ. 3,11, Μαρκ. 1,8, Λουκ. 3,16, Ιω. 1,33, Πραξ. 1,5, 11, 16.

²⁸ Ματθ. 3, 11

²⁹ Λουκ. 10, 23 –24. Ματθ. 13, 11. Μαρκ. 4, 11.

³⁰ Ιούδα 3

³¹ Ρ.Γ. 55,158 & 160, 203

³² Ρ.Γ. 99, 1049

Μπορεί να συμβεί όμως αυτό; Ο Θεός να μη το επιτρέψει!
Ο Κύριος είπε κάποτε στους μαθητές Του κάτι το ιδιαίτερα ανησυχητικό! Τους είπε:
«**άρα ελθών ο υιός ανθρώπου ευρήσει την πίστιν επί της γης;**»³³

Αυτά τα λόγια του Κυρίου τι σημαίνουν; Σημαίνουν, ότι όταν θα ξαναέλθει ο Κύριος να κρίνει τον κόσμο, μπορεί να εύρει την Πίστη, μπορεί όμως και να μην την εύρει! Και αν δεν την εύρει, **δεν θα εύρει ούτε την Εκκλησία!**

Φθάσαμε άραγε σε μια τέτοια εποχή; Και αν ναι, ποια είναι τότε η δική μας ευθύνη, που με τη δειλία και αδιαφορία μας αφήσαμε στις μέρες μας να προδίδεται η Πίστη! Δεν θα είμαστε τότε ανάξιοι απόγονοι, ενδόξων και αγίων προγόνων, που μας παρέδωσαν ακέραιη και ανόθευτη την Πίστη, κι' εμείς την προδώσαμε στους εχθρούς της;

γ. Λέγουν μερικοί, ότι η Εκκλησία ποτέ δεν θα εκλείψει, γιατί ο Κύριος είπε στον Πέτρο, ότι **«πύλαι άδου ου κατισχύσουσιν αυτής»**³⁴.

Τι εννοεί με τα λόγια Του αυτά ο Κύριος;

Εννοεί ότι αυτό που συνέβη με την Εκκλησία της Παλαιάς Διαθήκης, που τα μέλη της, οι άγιοι της Παλαιάς Διαθήκης, όταν πέθαιναν, αιχμαλωτιζόνταν προσωρινά από τον διάβολο στο βασίλειό του στον Άδη, δεν θα ξανασυμβεί! Όλους τους κρατούμενους αγίους στον Άδη, τους απελευθέρωσε ο Κύριος, κατά την κάθοδο Του σ' αυτόν, μετά το σταυρικό Του θάνατο!

Αυτό δεν πρόκειται να ξανασυμβεί. Δεν πρόκειται δηλ. η Εκκλησία της Καινής Διαθήκης, που θα ίδρυε ο Κύριος κατά την Πεντηκοστή, να ξανααιχμαλωτισθεί από τον διάβολο στον Άδη!

3. Οι επίσκοποι **έχουν υπερέχουσα θέση** στην Εκκλησία. Είναι εις **«τόπον και τύπον Χριστού»**³⁵! Είναι ταγμένοι από το Θεό να περιφρουρούν την Ορθή Πίστη και την Ορθή Ζωή, χωρίς τα οποία, κανένας δεν σώζεται. Και μαζί με τους επισκόπους, κάθε πιστός οφείλει να περιφρουρεί την Πίστη.

Ο άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος, τονίζοντας την ευθύνη όλων μας για την περιφρούρηση της Πίστης, λέει σχετικά:

«Ουδείς γαρ υμών κρίνεται διατί δαιμόνια ουκ εξέβαλεν, ει διατί ουκ έσχε πρόγνωσιν, αλλ' **έκαστος κριθήσεται, ει την πίστιν τετήρηκε** και τας εντολάς και παραδόσεις γνησίως εφύλαξεν».

α. **Ποιοι επίσκοποι** όμως είναι εις «τόπον και τύπον Χριστού»; **Είναι όσοι διαθέτουν Ορθή Πίστη και Ορθή ζωή!** Είναι οι καλοί επίσκοποι! Οι καλοί ποιμένες! Υπάρχουν στις μέρες μας τέτοιοι ποιμένες; Και τι κάνουν τώρα, που κινδυνεύει η Πίστη;

• **Ο άγιος Συμεών, ο νέος Θεολόγος** επισημαίνει ότι οι καλοί επίσκοποι είναι σπάνιοι! Λέει:

«**Σπάνιοι** γαρ ως αληθώς και μάλιστα άρτι σε καλώς ποιμαίνειν και λατρεύειν ψυχάς λογικάς επιστάμενοι»³⁶.

³³ Λουκ. 18,8

³⁴ Ματθ. 16, 18

³⁵ ΒΕΠΕΣ 2, 272, 269, 270, 272, 265, 277, 273

³⁶ Συμεών S. C. 104, 346.

- **Οι Αποστολικές Διαταγές** σημειώνουν ότι πρέπει οι πιστοί να φεύγουν μακριά από τους κακούς ποιμένες, τους «**φθορείς**», όπως τους αποκαλούν! Γράφουν: «Ὡσπερ γὰρ τῷ καλῷ ποιμένι τὸ μὴ ἀκολουθοῦν πρόβατον λύκοις ἐκκεῖται εἰς διαφθοράν, οὕτως τῷ πονηρῷ ποιμένι τὸ ἀκολουθοῦν πρόδηλον ἔχει τὸν θάνατον ὅτι κατατρώζεται αὐτό. **Διὸ φευκτέον ἀπὸ τῶν φθορέων ποιμένων**»³⁷.
- Και κάτι το πολύ σπουδαίο, που τονίζει **ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος**. Λέει: «... και μη θαυμάσεις εἰάν **οι ποιμένες λύκοι** γίνονται. Προς γὰρ επισκόπους και πρεσβυτέρους διαλεγόμενος Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἔλεγεν. “ὅτι ἐξ υμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα”. Ὡστε μηδεὶς πλανάτω υμᾶς ἔχων ἔξωθεν σχῆμα ἀγγελικόν, και ἔσωθεν διαβολικόν. Δια τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε. “Βλέπετε μὴ τις υμᾶς πλανήσῃ”, ἐγὼ δε πάλιν τα ὅμοια ἐρώ. Βλέπετε μὴ τις υμᾶς πλανήσῃ, μήτε ἀπὸ τῶν ἔσωθεν μήτε ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, μὴ ἐπίσκοπος, μὴ πρεσβύτερος, μὴ διάκονος, μὴ ἀναγνώστης, ἢ τις εἴαν ἢ, λαλῶν διεστραμμένα. Οἵτινες ἐρχονται πρὸς υμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δε εἶναι λύκοι ἄρπαγες, οἵτινες ἔχουσι μὴ μὴ μορφῶσιν εὐσεβείας, τὴν δε δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. Ὑμεῖς δε, ἀγαπητοί, μὴ πλανηθῆτε, ἀλλ’ ὡς παρελάβετε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐν Αὐτῷ περιπατεῖτε και ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ’ υμῶν»³⁸.
- β. **Ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου**, που εἶναι πράγματι «εἰς τόπον και εἰς τύπον Χριστοῦ» (και ὄχι κάθε ἐπίσκοπος!) δεν πρέπει τίποτε να πράττουν οἱ πιστοί, λέει **ο ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος**³⁹.
- **Ο ἅγιος Κυπριανός** συμπληρώνει, ὅτι ὅποιος δεν εἶναι με τὸν καλὸ ἐπίσκοπο, αὐτὸς δεν εἶναι στὴν Ἐκκλησία! Γράφει: «ὁ ἐπίσκοπος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐστὶ και ὅσοι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου οὐκ εἰσὶν, **οὐδὲ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰσὶν**»⁴⁰
- **Ο Ἀπόστολος Παῦλος** προτρέπει τοὺς πιστούς, λέγοντας: «πειθεσθε τοῖς ἡγουμένοις υμῶν και υπείκετε, αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν υμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες»⁴¹, ἀφοῦ προηγουμένως ἔγραψε για τοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας «ὡν ἀναθεωροῦντες τὴν ἐκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμῆσθε τὴν πίστιν»⁴².

Ἀπαιτεῖ δηλ. ὁ Ἀπόστολος Παῦλος **πειθαρχία και υπακοή μόνο στον ἐπίσκοπο** ἐκεῖνο που «αγρυπνεῖ» ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τοῦ ποιμνίου του, που ἔχει δηλ. ἁγία ζωὴ. Μόνο ἕνας τέτοιος ἐπίσκοπος ἀποτελεῖ για τὸ ποίμνιό του παράδειγμα πρὸς μίμηση. Με τέτοιες προϋποθέσεις, ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὄντως «**εἰς τόπον και τύπον Χριστοῦ**»! Χωρὶς τὴ γνώμη ἐνός τέτοιου ἐπισκόπου δεν πρέπει να κάνουν τίποτε οἱ πιστοί! Μόνο σε τέτοιους ἐπισκόπους ἐπιβάλλουν οἱ Πατέρες να κάνουν υπακοή οἱ πιστοί.

³⁷ P.G. 1, 633B

³⁸ P.G. 59, 562

³⁹ ΒΕΠΕΣ 2, 272, 269, 270, 272, 265, 277, 273

⁴⁰ Ἐπιστολή 69, 8 Migne Λατινική Πατρολογία 4, 419

⁴¹ Εβρ. 13, 17

⁴² Εβρ. 13, 7

Γι' αυτό ο Μέγας Βασίλειος γράφει, ότι εάν οι ποιμένες λέγουν κάτι σύμφωνα με την εντολή του Κυρίου, πρέπει να υπακούουμε. Αν όμως λέγουν κάτι αντίθετο απ' τις εντολές του Ευαγγελίου, κι' αν ακόμη αυτός που προστάζει είναι άγγελος εξ ουρανού, ή κάποιος Απόστολος, **δεν πρέπει να υπακούμε**⁴³.

- 4) **Όταν όμως οι επίσκοποι δεν είναι Ορθόδοξοι**, όταν οι επίσκοποι γίνονται διδάσκαλοι της κακοδοξίας, **τότε δημιουργείται σοβαρότατο πρόβλημα** για τους πιστούς και την Εκκλησία. Αυτό, που είπε ο Κύριος για τους Γραμματείς και Φαρισαίους, που θεωρούνταν διάδοχοι του Μωϋσή, ισχύει για τους με αιρετικά φρονήματα επισκόπους, οι οποίοι είναι διάδοχοι των Αποστόλων! Είπε ο Κύριος:
«Επί της Μωσέως καθέδρας εκάθισαν οι Γραμματείς και οι Φαρισαίοι»⁴⁴ οι οποίοι ούτε οι ίδιοι εσώζοντο, αλλά δεν άφηναν και τους άλλους να σωθούν.
Η αίρεση αποξενώνει τον άνθρωπο από το Θεό. Στερεί τη σωτηρία από κάθε πιστό. Για το λόγο αυτό η αίρεση έχει ορισμένες βαρύτερες συνέπειες τόσο **για τον ίδιο τον αιρετικό, όσο και για τους άλλους πιστούς, αλλά και για την Εκκλησία.**
Θα δούμε τις συνέπειες αυτές και στις τρεις αυτές περιπτώσεις.

3. Τι σημαίνει για τον ίδιο τον αιρετικό, το ότι είναι αιρετικός

1. Από τη στιγμή που ένας πιστός, λαϊκός, μοναχός ή κληρικός, δεχθεί κάποια αίρεση, ακόμα κι' αν δεν την έχει διακηρύξει σε κανέναν, αλλά την κρατάει κρυφή για τον εαυτό του, γίνεται **εχθρός του Θεού**, κατά τον άγιο Ιωάννη Χρυσόστομο⁴⁵.
Αυτό εξηγείται από το γεγονός, ότι ένας πιστός με την αποδοχή κακοδοξιών **χάνει την Ορθή Πίστη**, που είναι η Αποστολική Παράδοση. Σημαίνει ότι διακόπτεται γι' αυτόν η Αποστολική Διαδοχή. Σημαίνει ότι ο αιρετικός αυτός παύει πλέον ν' αποτελεί μέλος της Εκκλησίας του Χριστού!
Ο ίδιος τότε **μόνος του** εξέρχεται από το σώμα της Εκκλησίας. **Αυτοαποκόπτεται** **μόνος του** από την Εκκλησία, έστω κι' αν τυπικά λέει ότι παραμένει! Αυτοκαταδικάζεται, δηλ. ο ίδιος μόνος του καταδικάζει τον εαυτό του! Το λέει αυτό και ο Απόστολος Παύλος, όταν γράφει για κάθε αιρετικό ότι: «αμαρτάνει ων αυτοκατάκριτος»⁴⁶, δηλαδή **είναι πλέον αυτοκαταδικασμένος!**
- α. **Ο Δοσίθεος Ιεροσολύμων** γράφει:
«Ο δε αιρετικός γενόμενος, ούτε Πατριάρχης εστί, ούτε επίσκοπος, ούτε καν μέλος της Εκκλησίας»⁴⁷.
- β. **Ο Ανδρούτσος** παρατηρεί σχετικά:
«Οι αιρετικοί διακόπτουν την Αποστολική διαδοχή δια της ετεροδιδασκαλίας»⁴⁸!
- γ. **Ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς** επίσης είναι ξεκάθαρος στο ζήτημα αυτό. Οι αιρετικοί, κατ' αυτόν, από τη στιγμή που θα εγκολληθούν μιά κακοδοξία, παύουν να ανήκουν στην Εκκλησία. Λέει:
«Ουδέ της του Χριστού Εκκλησίας εισί, ως μη της αληθείας όντες»⁴⁹!

⁴³ Μ. Βασίλειου, *Έργα* 9, Ε.Π.Ε. σ.381

⁴⁴ Ματθ. 23,2

⁴⁵ Ρ.Γ. 99, 1164Α

⁴⁶ Τιτ.3, 10-11

⁴⁷ Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Δωδεκάβιβλος*, Ζ' σελ. 116.

⁴⁸ Χρ. Ανδρούτσου, *Δογματική*, σ, 281 -2

2. **Ιδιαίτερες όμως συνέπειες** έχει η προσχώρηση κάποιου κληρικού, και μάλιστα επισκόπου, σε μια αίρεση.

Οι κληρικοί τελούν τα μυστήρια της Εκκλησίας. Δημιουργείται όμως ένα πρόβλημα. Κληρικοί, που ουσιαστικά αυτοαποκόπηκαν από το σώμα της Εκκλησίας, λόγω κακοδοξιών τους, παρέμειναν όμως τυπικά σ' αυτή, εφόσον ακόμα δεν έχουν καθαιρεθεί, μπορούν να παρέχουν αγιασμό στα μυστήριά τους;

α. Η Σύνοδος της Καρθαγένης αποφαινεται:

- «**πώς μπορεί να εξαγιάσει και να αγιάσει το νερό** (για το βάπτισμα) αυτός που είναι ο ίδιος μολυσμένος και ο οποίος δεν έχει το άγιο Πνεύμα;...
- **Πώς μπορεί βαπτίζοντας να δώσει συγχώρεση αμαρτιών σε άλλον**, αυτός που δεν μπόρεσε να αποβάλλει τις δικές του αμαρτίες;...
- **Ποιος μπορεί να δώσει αυτό που ο ίδιος δεν έχει;**
- **Ή, πώς μπορεί να ασκεί έργα πνευματικά**, αυτός που απέβαλε το άγιο Πνεύμα;
- Γιατί **δεν μπορεί να δέχεται και να επιδοκιμάζει ο Θεός κάτι από αυτά που κάνουν εκείνοι τους οποίους ο Κύριος στα Ευαγγέλια τους λέει εχθρούς και αντιπάλους του;**⁵⁰

β. Ο άγιος Λέων, πάπας Ρώμης, λέει:

«Ουδείς αιρετικός αγιασμόν παρέχει δια των μυστηρίων»⁵¹

γ. Ο Νικόδημος Αγιορείτης προσθέτει ότι:

«**οι αιρετικοί ιερωσύνη δεν έχουν, άρα και τα παρ' αυτών ιεουργούμενα κοινά εισί και χάριτος και αγιασμού άμοιρα**»⁵².

Εάν κάποιος επίσκοπος, λοιπόν, έχει αποδεχθεί κάποια αίρεση, έστω και αν το ξέρει μόνο αυτός, **χάνει τη χάρη να τελεί μυστήρια**; Και οι πιστοί, που δεν ξέρουν ότι ο επίσκοπός τους κατέστη αιρετικός και ότι δεν έχει χάρη να τελεί μυστήρια;

Σ' αυτές τις περιπτώσεις λέγει ο **άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος**, ότι τα πράγματα οικονομεί ο Θεός. Λέει, ότι ο Θεός:

«ου πάντας χειροτονεί, αλλά δια πάντων ενεργεί, δια το σωθήναι τον λαόν»⁵³!

Αυτό σημαίνει, ότι για να μπορεί ένα άτομο να τελεί μυστήρια, πρέπει να είναι **«χειροτονημένος» από το Θεό!** Να έχει την **«άνωθεν χειροτονία»** πρώτα, για να μπορεί να έχει και την χειροτονία από τους ανθρώπους, τους επισκόπους. Αν κάποιος κληρικός, δεν έχει τη «χειροτονία» από το Θεό, δεν είναι πραγματικός κληρικός! Όμως, τα μυστήρια που τελεί ο κληρικός που δεν είναι χειροτονημένος από το Θεό, **τα «ενεργεί» ο Θεός!** Και αυτό το κάνει ο Θεός για τη σωτηρία του λαού, που δεν μπορεί να γνωρίζει ότι ο κληρικός αυτός είναι «αχειροτόνητος» από το Θεό!

Είναι όντως φοβερό, το να παριστάνει κάποιος τον επίσκοπο και να μην είναι χειροτονημένος! Να τον έχουν χειροτονήσει άνθρωποι, αλλά ο Θεός να μην τον «χειροτόνησε» ποτέ! Τέτοιοι είναι οι σημερινοί επίσκοποι, που είναι ανάξιοι ή αιρετικοί!

Τέτοιοι είναι οι επίσκοποι που δεν περιφρουρούν την Ορθοδοξία, αλλά την εγκαταλείπουν βορά στους αιρετικούς!

⁴⁹ Γρηγορίου Παλαμά, Αναίρεσις Γράμματος Ιγνατίου 2-4

⁵⁰ α' Κανόνας της Συνόδου Καρχηδόνας, σε μετάφραση. Ακανθοπούλου, *Κώδικας* σ. 423- 425.

⁵¹ Λέοντος πάπα Ρώμης, Επιστολή προς Νικήταν

⁵² Πηδάλιο σ. 91

⁵³ Ιωάννου Χρυσοστόμου, *Υπόμνημα εις προς Τιμ. Β'*, Ομιλία Β', P.G. 62, 610.

4 «Αποτείχιση»: η ενδεδειγμένη στάση των πιστών έναντι των αιρετικών επισκόπων

1. Η «αποτείχιση» είναι η επιβαλλόμενη από την Αγία Γραφή και τους Πατέρες στάση στους πιστούς στην περίπτωση, που ο επίσκοπός τους είναι αιρετικός. Ένας αιρετικός επίσκοπος υπάρχει κίνδυνος να μεταδώσει την «λοιμική» νόσο της κακοδοξίας του και στα λοιπά μέλη της Εκκλησίας.

α. Σήμερα αποφεύγεται η χρήση της «αποτείχισης», αυτού του τόσο αποτελεσματικού και δοκιμασμένου όπλου στη ζωή της Εκκλησίας. Αν γίνονταν χρήση του όπλου αυτού, η Εκκλησία δεν θα έφτανε ποτέ στο σημερινό κατόντημά της. Σήμερα, οι πιστοί παραπληροφορούνται από εκκλησιαστικούς ηγέτες, από «γεροντάδες», θεολόγους και λοιπούς ανόητους θεολογούντες, ότι όποιος αποτειχίζεται από τους αιρετικούς ποιμένες του, τους Οικουμενιστές και Λατινόφρονες, **αποκόπτεται δήθεν από την Εκκλησία!**

Δεν υπάρχει μεγαλύτερο ψέμα απ' αυτό! Τους διαψεύδουν και τους αποστομώνουν οι Πατέρες της Πρωτοδευτέρας Συνόδου, οι οποίοι ορίζουν ότι όσοι αποτειχίζονται από τέτοιους αιρετικούς επισκόπους, όχι μόνο δεν αποκόπτονται από την Εκκλησία, αλλά είναι άξιοι τιμής και επαίνου, γιατί αποκόπηκαν από ψευδεπισκόπους, όπως τους ονομάζουν!

Λένε, λοιπόν, οι άγιοι Πατέρες της Πρωτοδευτέρας Συνόδου, ότι όσοι απομακρύνονται από την «κοινωνία» με τον αιρετικό επίσκοπό τους, **«αυτοί όχι μόνο** δεν θα υποβληθούν στην προβλεπόμενη από τους κανόνες ποινή, επειδή απέχουν από την «κοινωνία» με τον ονομαζόμενο επίσκοπο **πριν από τη συνοδική απόφαση**, αλλά και θα θεωρηθούν από τους Ορθοδόξους **άξιοι τιμής** που τους αρμόζει. Γιατί δεν καταδίκασαν επισκόπους, **αλλά ψευτοεπισκόπους και ψευτοδασκάλους** και δεν κατατεμάχισαν την ένωση της Εκκλησίας με σχίσμα, αλλά φρόντισαν με ζήλο να σωθεί η Εκκλησία από σχίσματα και διαιρέσεις»⁵⁴

β. Οι πιστοί έχουν υποχρέωση να έχουν «κοινωνία» με τον επίσκοπό τους, **εφόσον ο επίσκοπός τους είναι Ορθόδοξος**, δηλ. έχει Ορθή Πίστη και Ορθό βίο. Σε αντίθετη περίπτωση είναι **υποχρεωμένοι να μην έχουν «κοινωνία»** με τον επίσκοπό τους αυτόν, για να μη θεωρηθεί ότι ταυτίζονται μαζί του.

Πρακτική εκδήλωση της «κοινωνίας» των πιστών με τον επίσκοπό τους είναι τρία τινά:

- Πρώτον, **οι πιστοί να εκκλησιάζονται σε ναούς**, που δέχονται τον επίσκοπο αυτό.
- Δεύτερο, **να συμμετέχουν οι πιστοί στα μυστήρια** και ιδιαίτερα της θείας Ευχαριστίας, που τελεί είτε ο ίδιος ο επίσκοπος, είτε οι υπαγόμενοι σ' αυτόν κληρικοί.
- Και τρίτον, **στις λατρευτικές συνάξεις των πιστών να μνημονεύεται το όνομα του επισκόπου**, αλλά και άλλων επισκόπων, που βρίσκεται σε «κοινωνία» ο επίσκοπος αυτός.

2) **Ποια σχέση πρέπει να υπάρχει μεταξύ πιστών και αιρετικών;**
Δεν μπορεί να υπάρξει καμιά σχέση μεταξύ τους!

⁵⁴ Προδρ. Ακανθοπούλου, Κώδικας Ιερών Κανόνων ,Θεσσαλονίκη 1995, σελ. 447

- α.** Το ορίζει η **Αγία Γραφή, όταν λέει:**
 «Μη γίνεσθε ετεροζυγούντες απίστοις. Τις γαρ μετοχή δικαιοσύνη και ανομία; **Τις δε κοινωνία φωτί προς σκότος; Τις δε συμφώνησις Χριστώ προς Βελίαρ;**»⁵⁵
- β.** Το γράφει ο **Ιωάννης ο Θεολόγος**, ο ευαγγελιστής της αγάπης:
 «πας ο παραβαίνων και μη μένων εν τη διδαχή του Χριστού, Θεόν ουκ έχει. Ο μένων εν τη διδαχή του Χριστού, ούτος και τον πατέρα μια τον υιόν έχει. Ει τις έρχεται προς υμάς και ταύτην την διδαχήν ου φέρει, μη λαμβάνετε αυτόν εις την οικίαν, και χαίρειν αυτό μη λέγετε»⁵⁶!
- γ.** Ο **Απόστολος Παύλος** όταν κάνει μια αξιοπρόσεκτη προτροπή στο συνεργάτη του Τίτο, επίσκοπο στην Κρήτη:
 «αιρετικόν άνθρωπον μετά μίαν και δευτέραν νουθεσίαν παραιτού, ειδώς **ότι εξέστραπται** (= έχει διαστραφεί) ο τοιούτος και αμαρτάνει ων **αυτοκατάκριτος** (=αυτοκαταδικασμένος)»⁵⁷.
- δ.** Ο **άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής** όταν γράφει:
 «Ο Θεός εκλεξάμενος, εξήγειρεν Αποστόλους, και Προφήτας, και Διδασκάλους, προς τον καταρτισμόν των αγίων. Ο δε διάβολος, ψευδαποστόλους και ψευδοπροφήτας, και ψευδοδιδασκάλους κατά της ευσεβείας εκλεξάμενος εξήγειρεν, ώστε τον παλαιόν πολεμηθήναι νόμον και τον ευαγγελικόν. **Ψευδαποστόλους δε, και ψευδοπροφήτας και ψευδοδιδασκάλους μόνους νοώ τους αιρετικούς.** ων οι λόγοι και οι λογισμοί διεστραμμένοι εισίν. Ωσπερ ουν ο τους αληθείς Αποστόλους και Προφήτας, και Διδασκάλους δεχόμενος, Θεόν δέχεται. ούτως και ο τους ψευδαποστόλους, και ψευδοπροφήτας, και ψευδοδιδασκάλους δεχόμενος, τον διάβολον δέχεται»⁵⁸.

Αιρέσεις και αιρετικοί υπήρχαν πάντοτε στην Εκκλησία! Είναι έργο του διαβόλου. Έτσι πολεμάει την Εκκλησία και προσπαθεί να την αφανίσει. Με τις αιρέσεις και τους αιρετικούς κατόρθωσε να δημιουργήσει πολλές φορές μεγάλες αναστατώσεις στην Εκκλησία.

- ε.** Τέτοιες δυσάρεστες καταστάσεις περιγράφει ο **Απόστολος Παύλος** στην Β' επιστολή του στον Τιμόθεο. Γράφει:
 «Θα έρθει καιρός, που οι άνθρωποι **δεν θ' ανέχονται την υγιή και ορθή διδασκαλία.** Σύμφωνα με τις δικές τους επιθυμίες θα διαλέγουν τους διδασκάλους τους. Θα προτιμούν εκείνους, από την διδασκαλία των οποίων θα αισθάνονται γαργαλισμό και ευχαρίστηση στ' αυτιά τους. Από την αλήθεια θα αποστρέφουν την ακοή τους, θα παρεκτραπούν δε μόνιμοι τους σε μύθους!»⁵⁹

3. Τι λένε οι άγιοι Πατέρες γενικά για το θέμα της «κοινωνίας»:

- α.** **Οι Αποστολικοί Κανόνες** ορίζουν:
 «Ει τις ακοινωνήτω, καν εν οίκω συνεύξεται, ούτος αφοριζέσθω»⁶⁰

⁵⁵ Β' Κορ. 6, 14 -15

⁵⁶ Β' Ιω.9-10

⁵⁷ Τιτ.3, 10-11

⁵⁸ Ρ.Γ. 90, 144D – 145A.

⁵⁹ « Έσται γαρ καιρός ότε της υγαινούσης διδασκαλίας ουκ ανέξονται, αλλά κατά τας επιθυμίας τας ιδίας εαυτοίς επισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι την ακοήν, και από μεν της αληθείας την ακοήν αποστρέψουσιν, επί δε τους μύθους εκτραπήσονται» Β Κορ. 4, 3-4.

⁶⁰ 10^{ος} Αποστολικός κανόνας

- β. **Ο Μέγας Αθανάσιος** απαγορεύει την «κοινωνία» με πρόσωπα, των οποίων το φρόνημα αποστρεφόμεθα. Λέγει:
«**ων το φρόνημα αποστρεφόμεθα, τούτους από της κοινωνίας προσήκει φεύγειν**»⁶¹.
- γ. Και συμπληρώνει πάλι **ο άγιος Αθανάσιος**:
«**Βαδίζοντες την απλανή και ζωηφόρον οδόν , οφθαλμόν μεν εκκόψωμεν σκανδαλίζοντα, μη τον αισθητόν...αλλά τον νοητόν. Οίον εάν ο επίσκοπος ή ο πρεσβύτερος, οι όντες οφθαλμοί της Εκκλησίας, κακώς αναστρέφονται, και σκανδαλίζωσι τον λαόν, χρη αυτούς εκβάλλεσθαι.** Συμφέρον γαρ εστιν άνευ αυτών συναθροίζεσθαι εις ευκτήριον οίκον, ή μετ' αυτούς εμβληθήναι, ως μετá Άννα και Καϊάφα, εις την γέεναν του πυρός...ίνα η Εκκλησία ασκανδαλίστως συναγομένη διαφυλαχθήσεται»⁶²
- δ. **Ο Μέγας Βασίλειος**, ο οποίος δεν είχε «κοινωνία» ούτε με φιλαριανούς επισκόπους, που συγκρότησαν την σύνοδο της Αγκύρας⁶³, γράφει:
«**Οίτινες την υγιή πίστιν προσποιούνται ομολογείν, κοινωνούσι δε τοις ετερόφορσι, τους τοιούτους, ει μετά παραγγελίαν μη αποσπώσι, μη μόνον ακοινωνήτους έχουν, αλλά μηδέ αδελφούς ονομάζειν**»⁶⁴.
- ε. **Ο Μέγας Βασίλειος** θεωρεί όσους «κοινωνούν» με τους αιρετικούς, όχι μόνο «ακοινωνήτους», αλλά δεν θέλει να τους ονομάζει ούτε αδελφούς. Λέει:
«**Οίτινες την υγιή Ορθόδοξον πίστιν προσποιούντες ομολογείν, κοινωνούσι δε τοις ετερόφορσι, τους τοιούτους, ει μετά παραγγελίαν μη αποσπώσι, μη μόνον ακοινωνήτους έχουν, αλλά μηδέ αδελφούς ονομάζειν**»⁶⁵.
- στ. **Ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης** θεωρεί αιρετικό, τον πιστό εκείνο, που λέει ότι δεν πειράζει η «κοινωνία» με εκείνους, που δεν συναριθμούν την εικονομαχία με τις άλλες αιρέσεις. Λέει συγκεκριμένα:
«**Ει τις μη συντάττοι ταις λοιπαίς αιρέσεσι την κατά των σεπτών Εικόνων λυττήσασαν, ως χωρίζουσαν Θεού έπ' ίσης, αλλά αδιάφορον είναι λέγοι την προς αυτούς κοινωνίαν, αιρετικός εστιν**»⁶⁶.
- ζ. **Ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης**, υποστηρίζει ακόμα ότι οι μεν αιρετικοί ναυαγούν στην πίστη, όσοι όμως «κοινωνούν» με αιρετικούς οδηγούνται στην απώλεια. Γράφει:
«**Οι μεν τέλεον περί την πίστιν ενανάγησαν. Οι δε, ει και τοις λογισμοίς ου κατεποντίσθησαν, όμως τη κοινωνία της αιρέσεως συνόλλυνται**»⁶⁷.
- η. **Ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης**, επικαλούμενος μάλιστα τον Μέγα Αθανάσιο, λέγει να μην έχουμε καμιά «κοινωνία» όχι μόνο με τους αιρετικούς, αλλά και με όσους «κοινωνούν» με αιρετικούς. Λέγει :
«**του αγίου Αθανασίου, προστάσσοντος μηδεμίαν κοινωνίαν έχουν ημάς προς τους αιρετικούς, αλλά μην μηδέ προς τους κοινωνούντας μετá των ασεβών**»⁶⁸.
- θ. **Ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης** θεωρεί «προδοσίαν της Ορθοδόξου Ομολογίας» το να παραμένει κάποιος εν «κοινωνία» με τον κακοδοξούντα επίσκοπό του⁶⁹.
- ι. Επικαλούμενος επίσης **ο ίδιος** τη γνώμη του αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου, γράφει ακόμα:

⁶¹ P.G. 26, 1188BC

⁶² P.G. 27, 1369C

⁶³ Βλ. Μ. Βασιλείου ΕΠΕ 3, σ. 104 υποσημ

⁶⁴ P.G. 160, 101D (παρά Αγίω Μάρκω Ευγενικώ, πρβλ. Ι. Καρμίρη ΔΣΜ Α' σ. 425)

⁶⁵ P.G. 160, 101^A

⁶⁶ P.G. 99, 352B

⁶⁷ P.G. 99, 1164A

⁶⁸ P.G. 99, 1189

⁶⁹ P.G. 99, 1365

- «Εχθρούς γαρ Θεού ο Χρυσόστομος ου μόνον τους αιρετικούς, αλλά και τους **τοις τοιούτοις κοινωνούντας** μεγάλη και πολλή τη φωνή απεφήνατο»⁷⁰.
- ια. Επίσης ο **άγιος Θεόδωρος Στουδίτης** για το θέμα να μη λαμβάνουν οι Ορθόδοξοι τα μυστήρια των αιρετικών, γράφει:
«Το γαρ **κοινωνείν** παρά αιρετικών ή **προφανώς διαβεβλημένων** κατά τον βίον, αλλοτριού Θεού, και προσοικειού τω διαβόλω»⁷¹.
- ιβ. **Ο Μάρκος ο Ευγενικός** διακήρυξε:
«Άπαντες οι της Εκκλησίας διδάσκαλοι, πάσαι αι Σύνοδοι, πάσαι αι θείαι γραφαί, φεύγειν τους ετερόφρονας παραινούσι και **της αυτών κοινωνίας διίστασθαι**»⁷².
- ιγ. **Ο άγιος Μάρκος** αρνήθηκε να έλθη εις οιανδήποτε επαφή με το νέο Πατριάρχη, που τοποθέτησε ο αυτοκράτορας Ιωάννης Παλαιολόγος, μετά την ψευδοοικουμενική σύνοδο της Φλωρεντίας Φεράρας του 1339, τον Λατινόφρονα Μητροφάνη, και τους ομόφρονες με αυτόν επισκόπους. Δικαιολογώντας την στάση του αυτή γράφει:
«Ούτε βούλομαι, ούτε δέχομαι την αυτού, η **την μετ' αυτού κοινωνίαν**, το παράπαν, ουδαμώς... ώσπερ ούτε γεγυονίαν ένωσιν και τα δόγματα λατινικά, άπερ εδέξατο αυτός και οι μετ' αυτού... Πέπεισμαι γαρ ακριβώς, ότι όσον αποδίσταμαι τούτου και των τοιούτων, εγγίζω τω Θεώ και πάσι τοις πιστοίς και αγίοις Πατράσι. **Και ώσπερ τούτων χωρίζομαι**, ούτως ενούμαι τη αληθεία και τοις αγίοις πατράσι τοις θεολόγοις της Εκκλησίας»⁷³.
- ιδ. Γράφει ακόμα ο **άγιος Μάρκος** για την «κοινωνία» των Ορθοδόξων με τους Λατινόφρονες:
«**Φεύγετε αυτούς, αδελφοί, και την προς αυτούς κοινωνίαν**. Οι γαρ τοιούτοι ψευδαπόστολοι, εργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εις αποστόλους Χριστού. Και ου θαυμαστόν. Αυτός γαρ ο σατανάς μετασχηματίζεται εις άγγελον φωτός. Ου γαρ ουν, ει και οι διάκονοι αυτού μετασχηματίζονται ως διάκονοι δικαιοσύνης, ων το τέλος έσται κατά τα έργα αυτών... Στήσετε, κρατούντες τας παραδόσεις, ας παρελάβετε, τας τε εγγράφους και αγράφους, ίνα μη τω των αθέσμων πλάνη συναπεχθέντες εκπέσητε του ιδίου στηριγμού»⁷⁴

4. Τι λένε οι Πατέρες για το ποιοι επίσκοποι μνημονεύονται στις λατρευτικές συνάξεις.

Στο ζήτημα αυτό οι Πατέρες αποδίδουν τεράστια σημασία, γιατί όπως είπαμε και πιο πάνω, η μνημόνευση του ονόματος του επισκόπου δηλώνει την υπάρχουσα «κοινωνία» των πιστών με τον επίσκοπο αυτό. «Κοινωνία» των πιστών με τον επίσκοπο ή επισκόπους υπάρχει μόνο αν ο επίσκοπος ή οι επίσκοποι είναι Ορθόδοξοι, αν «ορθοτομούν τον λόγον της αληθείας»! Όχι, όμως, αν είναι αιρετικοί!

Με το «μνημόσυνο» του ονόματος κάποιου επισκόπου, οι πιστοί που μετέχουν στη συγκεκριμένη αυτή λατρευτική σύναξη, **ταυτίζονται μαζί του!** Αυτό σημαίνει ότι σε μια τέτοια περίπτωση ό,τι είναι ο επίσκοπος, το όνομα του οποίου μνημονεύτηκε, είναι και οι πιστοί! Αν, ο επίσκοπος το όνομα του οποίου μνημονεύτηκε είναι αιρετικός, αιρετικοί είναι και οι πιστοί, που εξακολουθούν να μετέχουν στη σύναξη, έστω και αν αυτοί, έχουν ορθόδοξο φρόνημα!

⁷⁰ P.G. 99, 1049^A

⁷¹ P. G. 99, 1668

⁷² P.G. 160, 105C.

⁷³ P.G. 160, 536CD

⁷⁴ βλ. Ι. Καρμίρη ΔΣΜ, Α' σ. 361, 362.

Η θεολογική αυτή τοποθέτηση των Πατέρων της Εκκλησίας εξηγεί το γεγονός ότι οι πιστοί στους πρώτους χριστιανικούς αιώνες πρόσεχαν πολύ, ποια ονόματα επισκόπων μνημονεύονταν στους ναούς. Αν άκουγαν να μνημονεύεται όνομα κάποιου αιρετικού επισκόπου, έφευγαν αμέσως, για να μη θεωρηθούν ότι **συμφρονούν** με τον μνημονευόμενο επίσκοπο!

Ας ακούσουμε όμως καλύτερα τη φωνή της Εκκλησίας.

- α. **Ο άγιος Μάρκος ο Ευγενικός** λέει:
«...πολύς εστιν ο του μνημοσύνου λόγος και ουχί μικρός, **διότι εκείνοι μνημονεύονται επ' εκκλησίαις, όσοι εισί Ορθόδοξοι και κοινωνικοί προς την αυτήν εκκλησίαν.** Οι δε ακοινώνητοι ούτε μνημονεύονται, ούτε γαρ έχει άδεια τις των ιερωμένων εύχεσθαι επ' εκκλησίαις πώς ουν μνημονεύσωμεν αυτόν όντα Λατινόφρονα;».
- β. **Ο Γεννάδιος Σχολάριος** γράφει:
«Η πνευματική κοινωνία των ομοδόξων, και η τελεία υποταγή προς τους γνησίους ποιμένας **εκφράζεται με το μνημόσυνο.** Οι Σύνοδοι και οι άλλοι Πατέρες ορίζουν, ότι αυτών που αποστρεφόμεθα το φρόνημα, (αυτών) πρέπει να αποφεύγουμε και την κοινωνία»⁷⁵
- γ. **Ο άγιος Υπάτιος (+446)** διέγραψε αμέσως το όνομα του Νεστορίου από τα δίπτυχα της Εκκλησίας, για να μη μνημονεύεται. Όταν ο επίσκοπος Ευλάλιος τον παρετήρησε για την πράξιν του αυτήν, ο ζηλωτής Όσιος απάντησε, ότι δεν θεωρεί πλέον τον Νεστόριο ως επίσκοπο:
Εγώ από τότε που έμαθα, ότι μιλά άσχημα για τον Κύριό μου, παύω την επικοινωνία μαζί του και ούτε αναφέρω το όνομά του, δεν είναι πια επίσκοπος. Και όταν πάλιν ο επίσκοπος Ευλάλιος τον απείλησε, ο άγιος Υπάτιος του αποκρίθηκε με σταθερότητα και διάθεση μαρτυρίου:
«Ό,τι θέλεις κάνε. διότι εγώ αποφάσισα να πάντα να πάθω. Και μ' αυτή την απόφαση το έκαμα αυτό»⁷⁶.

5. Επιτρέπεται η «κοινωνία» με τους «κοινωνούντες» με αιρετικούς;

Ένα σοβαρό θέμα προκύπτει από το εάν η παύση της «κοινωνίας» με κάποιο αιρετικό, π.χ. επίσκοπο περιορίζεται μόνο σ' αυτόν, ή επεκτείνεται και σε όσους «κοινωνούν» με αυτόν.

Εξηγήσαμε πιο πάνω, ότι κατά τους Πατέρες, όποιος «κοινωνεί» με ένα αιρετικό επίσκοπο, καθίσταται και αυτός αυτόματα αιρετικός, έστω και αν έχει Ορθόδοξο φρόνημα! Με το δεδομένο αυτό, κάποιος που «κοινωνεί» με αιρετικό επίσκοπο, είναι πλέον αιρετικός, οπότε κανένας πιστός πλέον δεν μπορεί να «κοινωνεί» μαζί του, για να μη καταστεί και αυτός με τη σειρά του αιρετικός και ούτω καθεξής, κατά το υπό των Ιερών Κανόνων οριζόμενο «ο κοινωνών τω ακοινωνήτω, ακοινωνήτος έστω».

Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα πιο κάτω, που θ' αναφερθούμε σε συγκεκριμένα παραδείγματα αγίων από τη ζωή της Εκκλησίας. Σ' αυτά, οι άγιοι δεν έπαυαν την «κοινωνία» μόνο με συγκεκριμένους αιρετικούς, αλλά και με όσους «κοινωνούσαν» με αυτούς.

⁷⁵ Γενναδίου Σχολαρίου, Γράμμα προς τους εκκλησιαστικούς... περιοδ. Ο όσιος Γρηγόριος Αγίου Όρους, αριθμ.21, σελ.23

⁷⁶ Καλλινίκου, Βίος Αγίου Υπατίου, σ. 93-94.

- α. **Ο 10^{ος} Αποστολικός κανόνας** ορίζει ότι ακόμα και αν περιορίσει κάποιος την «κοινωνία» σε κατ' οίκον ιδιωτική προσευχή με κάποιο αιρετικό, αυτός αφορίζεται. Λέει:
«Ει τις ακοινωνήτω, καν εν οίκω συνεύξεται, ούτος αφοριζέσθω»
- β. **Ο άγιος Μάρκος** προσθέτει:
«φεύγετε ουν και υμείς, αδελφοί, την προς τους ακοινωνήτους κοινωνίαν **και το μνημόσυνον των αμνημονευτών**. Ίδε εγώ Μάρκος ο αμαρτωλός λέγω υμίν ότι ο μνημονεύων του πάπα ως ορθοδόξου αρχιερέως ένοχος έστι πάντα τον λατινισμόν εκπληρώσαι μέχρι και αυτής της κουράς των γενείων»⁷⁷
- γ. **Ο άγιος Γερμανός ο νέος**, Πατριάρχης Κπόλεως, συμβουλεύει:
«Εξορκίζω όλους τους λαϊκούς, που κατοικούν στην Κύπρο, όσοι είστε γνήσια τέκνα της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας, **να φεύγετε ολοταχώς από τους ιερείς**, που υπέπεσαν στην υποταγή στους Λατίνους, και μήτε σε εκκλησία (που αυτοί λειτουργούν) να συγκεντρώνεστε μαζί τους, μήτε να παίρνετε οποιαδήποτε ευλογία από τα χέρια τους. Είναι καλύτερα να προσεύχεστε στο Θεό στα σπίτια σας μόνοι σας, παρά να συγκεντρώνεστε στην εκκλησία μαζί με τους Λατινόφρονες (ιερείς και αρχιερείς). **Ει δ' άλλως θα υποστήτε την ίδια κόλαση με αυτούς**»⁷⁸

6. Μαρτυρίες απ' τη ζωή της Εκκλησίας

Η ζωή της Εκκλησίας είναι γεμάτη από παραδείγματα και μαρτυρίες, του ότι μόλις κάποιος επίσκοπος κήρυττε μιά αίρεση, οι πιστοί έπαυαν **την «κοινωνία» μαζί του**, αλλά και **με όσους τυχόν «κοινωνούσαν» με αυτόν**. Τα παραδείγματα είναι αναρίθμητα. Θα περιοριστούμε όμως σε ελάχιστα.

- α. **Την εποχή του αρειανισμού.**
Ο Άγιος Αλέξανδρος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως πιάζονταν από τον Αυτοκράτορα Κωνσταντίνο, γιο του Μεγάλου Κωνσταντίνου, **να δεχθεί σε κοινωνία** τον υποκριτικά μετανοήσαντα Άρειο. Θεώρησε το πράγμα τόσο σοβαρό, να επικοινωνήσει δηλ. και να συνδιαλλαγεί με τον Άρειο, ώστε προσευχήθηκε στο Θεό να τον απαλλάξει από αυτήν την αποστασία με τον θάνατο. Προτιμούσε να πεθάνει, **παρά να δεχθεί σε κοινωνία τον Άρειο**. Και ο Θεός τον απάλλαξε κατά άλλο τρόπο. Την άλλη μέρα πέθανε ο Άρειος⁷⁹.
- β. **Την εποχή του Νεστοριανισμού.**
Όταν ο Κπόλεως Νεστόριος απέρριψε τον όρον «Θεοτόκος» πολλοί απ' τους κληρικούς έπαυσαν αμέσως το μνημόσυνό του! Πρέπει να σημειωθεί ότι ούτε ο Νεστόριος ακόμα είχε δικαστεί, ούτε το ζήτημα αυτό είχε λυθεί με επίσημη Συνοδική απόφαση. Δεν υπήρχε καν ο 15^{ος} Κανών της Πρωτοδευτέρας Συνόδου, που δίνει το δικαίωμα να παύεται το μνημόσυνο για κηρυσσόμενα αιρετικά φρονήματα.
Οι κληρικοί αυτοί καταδικάσθηκαν συνοδικά από το Νεστόριο, γιατί δήθεν ενήργησαν αντικανονικά! Τι συνέβη μετά ταύτα;

⁷⁷ Μάρκου Ευγενικού, Επιστολή προς Θεοφάνην εν Ευβοία Petit, Docw. σελ. 481, σελ. 377-404, 521 – 75. και J. Gill, Η Σύνοδος της Φλωρεντίας, Αθήναι 1972, σ. 413.

⁷⁸ P.G. 140, 620

⁷⁹ βλ. π. Θ. Ζήση, ο Πάπας, εφημερίδα Ορθόδοξος Τύπος, φ. 1434 / 16.11. 2001, σ.1

Πρώτον: Ο άγιος Κύριλλος και ολόκληρος η Εκκλησία Αλεξανδρείας αγνόησαν τελείως την καταδίκη των εν λόγω κληρικών, επήνεσαν αυτούς δι' ό,τι έπραξαν και τους δέχονταν σε εκκλησιαστική κοινωνία!

Δεύτερον: Η μετ' ολίγον συνήλθε Γ' Οικουμενική Σύνοδος, εξέτασε την διδασκαλία του Νεστορίου, βρήκε αυτή όχι Ορθόδοξη και καταδίκασε τον Νεστόριο ως αιρετικό! Έτσι δικαίωσε όσους είχαν παύσει το μνημόσυόν του, προ συνοδικής καταδίκης, ως ορθώς ενεργήσαντες!

γ. Την εποχή του Μονοθελητισμού

Όλα τα τότε Πατριαρχεία είχαν προσχωρήσει στην αίρεση αυτή, εκτός από τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή και τους δύο μαθητές του. Ο άγιος Μάξιμος αρνήθηκε «κοινωνία» με όλα τα Πατριαρχεία⁸⁰. Αναθεματίστηκε, κακοποιήθηκε, εξορίστηκε! Του έκοψαν μάλιστα το χέρι και τη γλώσσα, για να μη διδάσκει την Ορθοδοξία! Για τους αγώνες του αυτούς τον μακάρισε η Στ' Οικουμενική Σύνοδος και τον μακαρίζει μέχρι σήμερα η Ορθοδοξία.

Παραθέτουμε στη συνέχεια ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από μιά ανάκρισή του:

«...έρχονται σ' αυτόν (τον άγιο Μάξιμο) άλλοι...που τους είχε στείλει ο (αιρετικός) πατριάρχης και του λένε:

- Εσύ σε ποια εκκλησία ανήκεις; Του Βυζαντίου (=ΚΠόλεως), της Ρώμης, της Αντιόχειας, της Αλεξανδρείας, των Ιεροσολύμων; Ορίστε, όλες αυτές και μαζί και οι επαρχίες τους ενώθηκαν (εννοούν ότι ενώθηκαν με «κοινωνία» με την αιρετική τότε ΚΠολη). Αν είσαι, λοιπόν, και εσύ της Καθολικής (= Ορθόδοξης) Εκκλησίας, ενώσου, μήπως ανοίγοντας νέα, διαφορετική οδό στη ζωή, πάθεις εκείνα που δεν περιμένεις.

Σ' αυτούς ο μακάριος επίκαιρα και συνετά αποκρίνεται:

- **Καθολική Εκκλησία είπε ο Κύριος ότι είναι η ορθή και σωτήρια ομολογία της πίστεως.** Γι' αυτό και μακάρισε τον Πέτρο, που ομολόγησε καλά, πάνω στο οποίο διακήρυξε ο Θεός των όλων ότι θα οικοδομήσει αυτή την Εκκλησία...»⁸¹

δ. Την εποχή της εικονομαχίας.

Ο άγιος Θεόδωρο Στουδίτης λέει ότι η Εικονομαχία ήταν «**αθλιωτάτη μεταστοιχείωσις των πάντων**»⁸²

Όταν ο αυτοκράτορας επέβαλε την Εικονομαχία, οι Ορθόδοξοι διέκοψαν κάθε «κοινωνία» με τους εικονομάχους επισκόπους. Έτσι, έχουμε δυο μερίδες επισκόπων. Τη μερίδα των εικονομάχων, που είναι αιρετικοί και εκτός Εκκλησίας. Και τη μερίδα των «αποτειχισμένων» εικονοφίλων, που αποτελούν την Εκκλησία.

Στη εικονομαχία (8^{ος} και 9^{ος} αιώνας) αγωνίζονται κατ' αυτής προ οποιασδήποτε συνοδικής απόφασης ο άγιος Ιω. Δαμασκηνός στην πρώτη φάση της και ο Θεόδωρος ο Στουδίτης στη δεύτερη φάση, με πολλούς Ιεράρχες και μοναχούς.⁸³

ε. Την εποχή των ψευδενώσεων με τους Λατίνους.

⁸⁰ Μαξίμου του Ομολογητού, *Φιλοκαλία* ΕΠΕ τόμ. 15Γ' , σ. 105

⁸¹ Μαξίμου του Ομολογητού, *Φιλοκαλία* ΕΠΕ τόμ. 15Γ' , σ. 315

⁸² P.G. 99, 1164

⁸³ P.G. 99. 1167 εξ. Mansi, 13, 356 εξ.

Οι σπουδαιότερες ψευδενώσεις είναι της Λυών και της Φλωρεντίας Φεράρας. **Στη Σύνοδο της Λυών**, που έγινε το 1274, ο τότε αυτοκράτορας των Ρωμαίων Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος, επειδή πιέζονταν από την ανάγκη για βοήθεια από τον Πάπα, συμφώνησε μαζί του την «ένωση των Εκκλησιών»! Ο λαός όμως δεν δέχτηκε ποτέ αυτή την «ψευδένωση». Ο τότε Πατριάρχης Ιωάννης Βέκκος, άλλοτε πολέμιος του παπισμού, πράγμα για το οποίο είχε φυλακισθεί, έγινε υπέρμαχος της ψευδενώσεως! Ο αυτοκράτορας εξαπέλυσε διωγμό κατά των αγιορειτών μοναχών, που αντιδρούσαν στη μνημόνευση του ονόματός του. Οι αγιορείτες μοναχοί σε Επιστολή τους που έστειλαν στον αυτοκράτορα Μιχαήλ Παλαιολόγο, του έγραψαν:

«Ο γαρ αιρετικόν δεχόμενος, **τοις αυτού υπόκειται εγκλήμασι**, ..ων το συνάντημα ει δυνατόν φύγωμεν».

Κα ότι **«μολυσμόν έχει η κοινωνία** (με τον Πατριάρχη Βέκκο), εκ μόνου του αναφέρειν αυτόν, **καν ορθόδοξος εΐη ο αναφέρων**».⁸⁴

Εικοσιέξι μοναχοί στη Μονή Ζωγράφου κήκον ζωντανοί, γιατί ήταν αντίθετοι με την «ψευδένωση». Άλλοι φονεύτηκαν στις Καρυές, μεταξύ των οποίων και ο Κοσμάς, ο Πρωτεπιστάτης! Άλλοι, στη Μονή Βατοπαιδίου και άλλοι στη Μονή Ιβήρων, πνίγηκαν!

Στη Σύνοδο της Φλωρεντίας-Φεράρας, που έγινε το 1438 - 1439, ο αυτοκράτορας Ιωάννης Παλαιολόγος δέχτηκε την «ψευδένωση» με τους Φράγκους.

Ο μόνος που δεν υπέγραψε τότε τις αποφάσεις της Φεράρας απ' την αντιπροσωπεία των Ρωμαίων, ήταν ο Μάρκος Ευγενικός! Οι λοιποί υποτάχτηκαν στον Πάπα. Ο Βησσαρίων της Νίκαιας ανταμείφτηκε για την προδοσία του από τον Πάπα με ένα παλάτι στη Ρώμη και τον πύλο του καρδινάλιου! Ο Ισίδωρος της Ρωσίας με τον διορισμό του ως καρδινάλιου!

Όταν η αντιπροσωπεία των Ορθοδόξων επέστρεψε το 1439 από την Φεράρα στη Κωνσταντινούπολη, ο λαός αντέδρασε έντονα. Στη Ρωσία οι πιστοί έκλεισαν τον Ισίδωρο στη φυλακή, επειδή υπόγραψε την ψευδένωση. Ο Ισίδωρος κατόρθωσε να δραπετεύσει. Έφτασε στην Κωνσταντινούπολη, και στις 12 Δεκεμβρίου 1452 τέλεσε στο ναό της Αγίας Σοφίας, παπική λειτουργία. Τότε, επειδή μνημόνευσε τον Πάπα, οι Ορθόδοξοι δεν άφησαν να ξαναγίνει λειτουργία στο ναό της Αγίας Σοφίας, μέχρι τις 29 Μαΐου 1453! Πολλοί απ' τους αντιπροσώπους στη Σύνοδο της Φλωρεντίας – Φεράρας, μετανόησαν. Έλεγαν, καλύτερα να τους κόβονταν το χέρι που υπόγραψαν τη «ένωση»! Ήταν όμως αργά!

- **Ο Μάρκος Ευγενικός** αρνήθηκε κάθε εκκλησιαστική «κοινωνία», όχι μόνο με όσους δέχτηκαν την «ψευδένωση», **αλλά και με όσους «κοινωνούσαν» με αυτούς που δέχτηκαν την «ψευδένωση»!**

Συγκεκριμένα ο άγιος Μάρκος Ευγενικός αρνήθηκε να έλθει σε οποιαδήποτε επαφή με το νέο Πατριάρχη, τον Λατινόφρονα Μητροφάνη, και τους ομόφρονές του επισκόπους. Δικαιολογόν την στάση του γράφει:

«Ούτε βούλομαι, ούτε δέχομαι την αυτού, **η την μετ' αυτού κοινωνίαν**, το παράπαν, ουδαμώς... ώσπερ ούτε γεγονυίαν ένωσιν και τα δόγματα λατινικά, άπερ εδέξατο αυτός και οι μετ' αυτού.... Πέπεισμαι γαρ ακριβώς, ότι όσον αποδίσταμαι τούτου και των τοιούτων, εγγίζω τω Θεώ και πάσι τοις πιστοίς και αγίοις Πατράσι. **Και ώσπερ τούτων χωρίζομαι, ούτως ενούμαι τη αληθεία** και τοις αγίοις πατράσι τοις θεολόγοις της Εκκλησίας»⁸⁵

⁸⁴ Θεοδώρου Στουδίτου, Βιβλίο Β΄, *Επιστολή ΣΚΑ΄*, P.G. 99, 1669A.

⁸⁵ P.G. 160, 536CD

- **Τέλος ο άγιος Μάρκος ο Ευγενικός** με τη διαθήκη του όρισε ούτε στη κηδεία του να μη πλησιάσει κανένας από τους Λατινόφρονες! Έγραψε:

"Βούλομαι πλατύτερον την εμήν γνώμην ειπείν, είτερ ποτέ και νυν εν τω εγγίζειν την τελευταίην μου, ίνα σύμφωνος ώ εμαυτώ απ' αρχής μέχρι τέλους, και μη δόξω τισίν ότι άλλα μεν έλεγον, άλλα δε έκρυπτον εν τη διανοία, ά εικός ην ελεγχθήναι τη ώρα ταύτη της εμής αναλύσεως.

Λέγω δε περί του Πατριάρχου, μήπω δόξη αυτώ προφάσει τάχα τιμάν της προς εμέ εν τη κηδεία του ταπεινού μου τούτου σώματος, ή και εν τοις μνημοσύνοις μου στείλαι τινας των αρχιερέων αυτού, ή άλλως των κοινωνούντων αυτώ τινά συνεύξασθαι, ή συμφορέσαι τοις εξ ημετέρου μέρους ιερεύσι τοις προς τα τοιαύτα παρακληθείσι δοξάση ως οιωδήποτε τρόπω προσιέναι καν εν τω κρυπτώ την αυτού κοινωνίαν.

Και ίνα μη η σιωπή μου συγκατάβασιν τινά υπονοήσαι παρέξη τοις μη καλώς και εις βάθος ειδόσι τον εμόν σκοπόν, **λέγω και διαμαρτύρομαι** ενώπιον των παρατυχόντων πολλών και αξιολόγων ανδρών, **ως ούτε βούλομαι, ούτε δέχομαι την αυτού η την μετ' αυτού κοινωνίαν, το παράπαν ουδαμώς** ούτε επί της ζωής μου, ούτε μετά θάνατον, ώσπερ ούτε γεγονυίαν, ένωσιν, και τα Δόγματα τα Λατινικά, άπερ εδέξατο αυτός και οι μετ' αυτού, και υπέρ του διαφενδεύειν ταύτα, και την προστασίαν ταύτην εμνηστεύσατε επί καταστροφή των Ορθών δογμάτων της Εκκλησίας. **Πέπεισμαι γαρ ακριβώς, ότι όσον αποδιΰσταμαι τούτου και των τοιούτων, εγγίζω τω Θεώ** και πάσι τοις πιστοίς και αγίοις πατράσι και θεολόγοις της Εκκλησίας, ώσπερ αύ πειθομαι τους συντιθεμένους τούτα τούτο λέγω **ώσπερ παρά πάσαν μου την ζωήν ήμην κεχωρισμένος από αυτών**, ούτω και εν τω καιρώ της εξόδου μου, και έτι και μετά την εμήν αποβίωσιν· και εξορμών **εντέλλομαι, ίνα μηδείς εξ αυτών προσεγγίση**, ή εν τη εμή κηδεία, ή εν τοις μνημοσύνοις μου· αλλ' ουδέ άλλου τινός των τούτου μέρους ημών ώστε συμφορεύειν επιχειρήσαι, και συλλειτουργείν τοις ημετέροις. Τούτο γαρ εστί το "τα άμικτα μίγνυσθαι". Δει γαρ παντάπασιν εκείνους είναι κεχωρισμένους ημών, μέχρις αν δω ο Θεός την καλήν διόρθωσιν και ειρήνην της Εκκλησίας αυτού»⁸⁶.
- **Ο Σίλβεστρος Συρόπουλος.** Ο ιστορικός της ψευδοσυνόδου Φεράρας – Φλωρεντίας Μέγας Εκκλησιάρχης Σίλβεστρος Συρόπουλος, πιεζόμενος από τους μεσάζοντες του Αυτοκράτορα να μνημονεύει τον πάπα, απάντησε:

«Εκείνοι γαρ μνημονεύονται επ' εκκλησίαις, όσοι εισίν ομόδοξοι και κοινωνικοί προς την αυτήν Εκκλησίαν. **Οι δε ακοινωνήτοι, ουδέ μνημονεύονται ουδέ έχει άδειαν τις των ιερωμένων εύχεσθαι επ' εκκλησίαις υπέρ ακοινωνήτου.** Ο δε πάπας εστίν ακοινωνήτος. Πώς ουν μνημονευθήσεται ο ακοινωνήτος μετά των κοινωνικών;»⁸⁷

Έτσι, οι Ρωμαίοι την εποχή εκείνη διασπάστηκαν σε Λατινόφρονες «ενωτικούς» και σε Ορθόδοξους «ανθενωτικούς»! Και διασώζονται μέχρι σήμερα στον τόπο μας οι «ενωτικοί» και οι «ανθενωτικοί»!

Λίγο πριν την άλωση της Βασιλεύουσας και ενώ ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος κατέβαλε κάθε προσπάθεια να επιβάλει την ψευδένωση της Φλωρεντίας Φεράρας, ο Γεννάδιος Σχολάριος έγινε μοναχός και κλεισμένος στο κελί του, δεν δέχονταν κανένα, έγραψε δε έξω από αυτό:

«Άθλιοι Ρωμαίοι εις τι επλανήθητε και απεμακρύνετε εκ της ελπίδος του Θεού, και ελπίσατε εις την δύναμιν των Φράγκων, και συν τη πόλει εν η μέλλει φθαρήναι, εχάσατε και την ευσέβειάν σας; Ίλεώς μοι Κύριε. Μαρτύρομαι ενώπιόν

⁸⁶ Migne 160, σελ. 536,537

⁸⁷ S. Syropoulos, Les Mémoires XII, 13, Παρίσι 1971, σ. 562-564

σου, ότι αθώς ειμί του τοιούτου παιίσματος. Γινώσκετε άθλιοι πολίται, τι ποιείτε; και συν τω αιχμαλωτισμώ, ός μέλλει γενέσθαι εις υμάς, εχάσατε και το πατροπαράδοτον, και ωμολογήσατε την ασέβειαν; ουαί υμίν εν τω κρίνασθαι!»

- ο Ο Δοσίθεος Ιεροσολύμων γράφει σχετικά:
«Όθεν, ιερωμένοι και λαϊκοί αναθεμάτιζον και τους αποδεξαμένους την σύνοδον και την ένωσιν και εδέοντο, είτερ βοηθήσει δια της Θεοτόκου, την δε των Λατίνων βοήθειαν απεστρέφοντο. Οι ενωτικοί ελειτούργησαν εις την αγίαν Σοφίαν και εμνημόνευσαν του Πάπα Νικολάου και του εξωσθέντος Πατριάρχου Γρηγορίου... **Οι πολλοί δε ουκ έλαβον αντίδωρον, βδελυκτήν νομίζοντες την τοιαύτην λειτουργίαν, όπου δε εφαινετο ιερεύς τις ενωτικός έφευγον εξ αυτού, ει δε και ην πνευματικός, ουκέτι εξωμολογούντο εις αυτόν»⁸⁸.**
Ο Σίλβεστρος Συρόπουλος γράφει ακόμα, ότι κατά την ενθρόνισή του Λατινόφρονα Πατριάρχη Μητροφάνη, μετά την Ψευδένωση της Φλωρεντίας ο ορθόδοξος ιερεύς Θεοφύλακτος την παρακολουθούσε από μακρυά. Οι ενοριτες του έπαυσαν να τον πλησιάζουν. Έφευγαν από αυτόν και δεν εκκλησιάζονταν στο ναό που λειτουργούσε⁸⁹
- ο Ο ίδιος δε **Γεννάδιος ο Σχολάριος** καθορίζει με άριστο τρόπο τη στάση των Ορθοδόξων, έναντι των επισκόπων. Γράφει σε μια επιστολή του στους μοναχούς:
«**Τους επισκόπους υμών επιτηρείτε ίνα ώσιν Ορθόδοξοι, και μη διδάσκουσι δόγματα εναντίον της Ορθοδόξου Πίστεως, μηδέ τοις αιρετικοίς, ή τοις απεσχισμένοις συλλειτουργώσι.** Τα δε άλλα, ή της αγνοίας αυτών εισί και της του καιρού κακίας και εισί συγγνωστοί, ή της προαιρέσεως αυτών και αυτοί μόνοι απολογήσονται τω Θεώ»⁹⁰.
- στ. **Την εποχή της αλλαγής του Ημερολογίου το 1924.**
Ο τότε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος Παπαδόπουλος την 10^η Μαρτίου 1924, ονόμασε 23^η Μαρτίου. Δηλ. κατάργησε το Παλιό Ημερολόγιο και επέβαλε το Νέο, ή Γρηγοριανό. Αυτό το ημερολόγιο προηγουμένως οι Πανορθόδοξες Σύνοδοι των ετών 1583, 1587, 1592 είχαν καταδικάσει ως αίρεση, κατά τον Δοσίθεο Ιεροσολύμων, ο οποίος λέει:
«Τέσσερα μεγάλα θηρία εγέννησε ο 16^{ος} αιών. Την αίρεσιν του Λουθήρου, την αίρεσιν του Καλβίνου, την αίρεσιν των Γιεβουζιτών (= Ιησουϊτών) και την αίρεσιν του νέου καλενταρίου»⁹¹

Όσοι πιστοί συνέχισαν να ακολουθούν το Παλαιό Ημερολόγιο έπαυσαν την «κοινωνία» με τους καινοτόμους επισκόπους της Εκκλησίας της Ελλάδος και όσους «κοινωνούσαν» με αυτούς. Δηλαδή, **«αποτειχίστηκαν»** από τους επισκόπους της επίσημης Εκκλησίας. Ο «αποτειχισμένος» λαός έμεινε χωρίς ποιμένες. Ελάχιστοι κληρικοί, κυρίως αγιορείτες ιερομόναχοι, τους εξυπηρετούσαν στις λατρευτικές ανάγκες.

⁸⁸ Δοσιθέου Ιεροσολύμων, Δωδεκάβιβλος βιβλ. Γ' κεφ. ζ', σελ. 168.

⁸⁹ Σίλβεστρος Συρόπουλος, Απομνημονεύματα, σ. 556

⁹⁰ Πατριάρχου Νεκταρίου, *Επιτομή Ιεροκοσμικής Ιστορίας*, Εκδόσεις Ιεράς Μονής Σινά, Αθήναι 1980, σ.231

⁹¹ Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Ομολογία Ορθοδόξου πίστεως*, Βενετία 1690, σελ. 4. (Οι νεώτερες εκδόσεις παραλείπουν την αναφορά αυτή, για ευνόητους προφανώς λόγους !)

Όταν δεν εύρισκαν κληρικό να μην έχει «κοινωνία» με τους καινοτόμους επισκόπους, ακόμα και τους νεκρούς τους έθαβαν χωρίς παπά στη νεκρώσιμη ακολουθία. Εναντίον τους οι καινοτόμοι ενήργησαν διωγμούς. Οι αποτειχισμένοι το 1924 θεώρησαν τους καινοτόμους ως «αιρετικούς», την δε Εκκλησία τους «αιρετική» και σχισματική.

Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα και από τη δήλωση των τριών Μητροπολιτών, των Δημητριάδος Γερμανού, πρώην Φλωρίνης Χρυσοστόμου και Ζακύνθου Χρυσοστόμου, κατά την προσχώρησή τους το 1935 στην Ορθόδοξη Εκκλησία του Παλαιού Ημερολογίου. Μετά την επάνοδό τους στην Εκκλησία του Παλαιού Ημερολογίου, ανέλαβαν την ηγεσία της, χειροτονήσαντες τέσσερες νέους επισκόπους, μεταξύ των οποίων και τον Ματθαίο Καρπαθάκη, ιδρυτή πολυπληθούς γυναικείας Μονής στην Κερατέα Αττικής.

Το 1937 προκλήθηκε σχίσμα μεταξύ του πρώην Φλωρίνης Χρυσοστόμου και του Βρεσθένης Ματθαίου Καρπαθάκη. Ο λόγος ήταν το ότι ο μεν πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομος υποστήριζε ότι οι καινοτόμοι επίσκοποι ήταν **μόνο «δυνάμει»** και όχι «ενεργεία» αιρετικοί. Ο Βρεσθένης Ματθαίος έλεγε ότι οι Νεοημερολογίτες ήταν και **«δυνάμει» και «ενεργεία»** αιρετικοί!

Θεολογικά, κανένας από τους δύο αυτούς αρχιερείς δεν είχε δίκιο. Και ναι μεν είναι ορθό ότι ο Νικόδημος ο Αγιορείτης αναφέρει τη διάκριση αυτή μεταξύ του «δυνάμει» και «ενεργεία»⁹², όμως αυτή αφορά τα παραπτώματα των επισκόπων, που δεν ανάγονται σε θέματα πίστεως.

Φαίνεται όμως, ότι πίσω από το πρώτο αυτό σχίσμα των «αποτειχισμένων» το 1937 υπήρχε δάκτυλος των καινοτόμων επισκόπων, οι οποίοι άρχισαν να εκδηλώνουν την ανησυχία τους από την μεγάλη εξάπλωση της Εκκλησίας του Παλαιού Ημερολογίου⁹³. Η άποψη αυτή ενισχύεται απ' το γεγονός ότι στις τάξεις των οπαδών του Βρεσθένης Ματθαίου **εντάχθηκε γνωστός κληρικός της Κέρκυρας**, ο οποίος είχε καθαιρεθεί και καταδικαστεί σε φυλάκιση, επειδή ιερούργησε ως Παλαιοημερολογίτης. Νεώτερα στοιχεία, που πρόσφατα είδαν το φως της δημοσιότητας αποδεικνύουν ότι το άτομο αυτό ανέλαβε ρόλο εγκάθετου των καινοτόμων στο χώρο του Παλαιού Ημερολογίου, πλάι στο γέρο επίσκοπο Ματθαίο, τον οποίο εξωθούσε σε ακραίες θέσεις και διατήρηση των αντιθέσεων και διαιρέσεων μεταξύ των αποτειχισμένων.

Ο χώρος των αποτειχισμένων σήμερα είναι ατυχώς κατακερματισμένος σε παρατάξεις, οι οποίες αποτελούν εύκολη λεία του Οικουμενισμού και Παπισμού!....

7. Μια ενδιαφέρουσα μαρτυρία για την «αποτείχιση» προέρχεται από τον Νεοημερολογίτη αρχιμ. Επιφάνιο Θεοδωρόπουλο, ο οποίος είναι γνωστός για τις σκληρές αντιπαλαιοημερογιτικές απόψεις του. Ο κληρικός αυτός **δέχεται την δυνατότητα «αποτείχισης»** υπό τον όρον όμως ο «αποτειχιζόμενος» από τον επίσκοπό του να μη μνημονεύει αντί αυτού το όνομα άλλου επισκόπου. Έγραψε: «αν η συνειδήσις σου θέλη να ασκήση το δικαίωμα όπερ παρέχει ο ΙΕ΄ κανών της Πρωτοδευτέρας Συνόδου, τότε η πορεία σου διαγράφεται σαφώς: Παύων το μνημόσυνο του Πατριάρχου θα αποφύγης να μνημονεύσης ετέρου και θα αναμένης εν ηρεμία συνειδήσεως την κρίσιν Συνόδου»⁹⁴.

Η άποψη αυτή του αρχιμ. Επιφανίου Θεοδωροπούλου, ότι ο «αποτειχιζόμενος» από τον αιρετικό επίσκοπό του πιστός, δεν πρέπει να μνημονεύει το όνομα άλλου επισκόπου, Ορδοδόξου, **δεν βρίσκει πουθενά, τέτοιο έρεισμα**, ούτε στους Κανόνες, ούτε στους Πατέρες της Εκκλησίας!

⁹² Πηδάλιον, υλοσημ. 2 του γ΄ αποστολικού κανόνος, σελ. 5

⁹³ Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, Το Ημερολογιακόν κτλ. ... σελ. 228- 230.

⁹⁴ αρχιμ. Επιφ. Θεοδωροπούλου, Τα δύο άκρα, Αθήνα 1986, σ. 164 και σ. 75-76 και 81.

Την εποχή των αιρέσεων, οι αποτειχιζόμενοι είχαν «κοινωνία» και μνημόνευαν τους αποτειχισμένους επισκόπους, και όχι τους αιρετικούς, που κατείχαν τους θρόνους.

Στην Κωνσταντινούπολη π.χ., όταν Πατριάρχης ήταν ο αρειανός Δημόκλητος οι «αποτειχισμένοι» Ορθόδοξοι μνημόνευαν τον άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο, ο οποίος ήταν επίσκοπος Ναζιανζού!

8. Θα προσθέσουμε και μια άλλη πολύ σημαντική μαρτυρία. Προέρχεται από τον αείμνηστο π. Φιλόθεο Ζερβάκο. Σε επιστολή του προς τον Μητροπολίτη Φλώρινας Αυγουστίνο το 1968 γράφει:

«Δοθέντος ότι το παλαιό ημερολόγιο είναι γραπτή παράδοση και ότι το νέο είναι καινοτομία παπικής και μασονικής προελεύσεως, οιοσδήποτε περιφρονεί το παλαιό και ακολουθεί το νέο, υπόκειται σε ανάθεμα. Κάθε δικαιολογία αποτελεί “πρόφασιν εν αμαρτίαις.”

Την προηγούμενη Κυριακή έπρεπε ν’ ανέβω στην κορυφή των αγίων Πάντων και προφήτη Ηλία, και καθώς γονάτισα στην εικόνα τους, δακρυσμένος, παρεκάλεσα να μου δείξουν εμού του αθλίου, ποιο ημερολόγιο ν’ ακολουθήσω με την αδελφότητά μου, όπως και όλα τα πνευματικά μου τέκνα, αλλά και όλοι οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί. Προτού τελειώσω την ταπεινή μου ικεσία, άκουσα μέσα μου μία φωνή λέγουσα: “Πρέπει ν’ ακολουθείς το παλαιό, που δόθηκε στους αγίους Πατέρες και τις άγιες επτά Οικουμενικές Συνόδους”, υποστηρίζοντας έτσι την παραδοθείσα Ορθόδοξη Πίστη, και όχι το νέο των Παπών της Δύσεως, που έχουν διαιρέσει την Εκκλησία και περιφρόνησαν την Αποστολική και Πατερική Παράδοση!

Τη στιγμή εκείνη ένοιωσα στην ψυχή μου μεγάλη συγκίνηση, χαρά ελπίδα, κουράγιο και μεγαλείο, που σπάνια έχω νοιώσει την ώρα της προσευχής σε όλη μου τη ζωή. Μη νομίζετε ότι το να ακολουθείτε το παπικό ημερολόγιο είναι μικρό πράγμα. Το Παλαιό είναι Παράδοση και πως τέτοια πρέπει να το σεβόμαστε, αλλιώς θα είμαστε υπό ανάθεμα. “Όποιος παραβαίνει την Παράδοση, γραπτή ή άγραφη, ανάθεμα έστω”, λέγει η Ζ’ Οικουμενική Σύνοδος. Δεν είναι καιρός του σιγάν, μη καθυστερείτε, βιασθείτε»⁹⁵

9. Μετά την «αποτείχιση», οι «αποτειχιζόμενοι» αναμένουν την κρίση Συνόδου Ορθόδοξων Επισκόπων, η οποία οφείλει αποφασίζει εάν ο καταγγελλόμενος με την «αποτείχιση» επίσκοπος είναι Ορθόδοξος ή αιρετικός. Αλλά, αυτό το εξετάζουμε ευθύς αμέσως.

9. Η ενδεδαιγμένη στάση της Εκκλησίας έναντι αιρετικού επισκόπου της

1. Η ύπαρξη αιρετικού επισκόπου στην Εκκλησία είναι κάτι που την ενδιαφέρει άμεσα. Στο ζήτημα αυτό, η Εκκλησία έχει πρώτο και τον τελευταίο λόγο. Η Εκκλησία είναι αυτή που χειροτονεί τους επισκόπους της, αυτή έχει υποχρέωση να απομακρύνει απ’ το σώμα της, καθένα που θ’ αποδειχθεί ανάξιός της. Ανάξιοι επίσκοποι αποδεικνύονται όσοι εκπίπτουν από την Ορθόδοξη Πίστη και την Ορθόδοξη Ζωή και γενικά παραβιάζουν τις εντολές της Αγίας Γραφής, των Πατέρων και τους Ιερούς Κανόνες. Εκεί όμως, που ήταν πάντα, και πρέπει να είναι αμείλικτη η Εκκλησία, είναι τα θέματα της Πίστεως!

⁹⁵ Ιερομ. Θεοδωρήτου, Παλαιόν και Νέον, ή Ορθοδοξία και αίρεσις, Αθήναι 1991, σ. 24-25

2. Όταν κάποιος επίσκοπος, ή άλλος κληρικός αρχίζει να δημοσιοποιεί το αιρετικό φρόνημά του, η Εκκλησία έχει υποχρέωση να κινήσει είτε αυτεπάγγελτα, είτε κατόπιν καταγγελίας, τη διαδικασία για την παραπομπή του επισκόπου αυτού στη Σύνοδο να δικαστεί για την πτώση του.

Η «αποτείχιση» που κάνουν οι πιστοί, είναι μια τέτοια καταγγελία. Η Σύνοδος των επισκόπων πρέπει να εξετάσει αν τα καταγγελλόμενα σ' αυτή είναι αληθινά. Αν αποδειχθεί ότι είναι πράγματι αληθινά, καταδικάζει τον υπαίτιο. Έτσι, δικαιώνονται οι αποτειχισμένοι. Αν αποδειχθεί ότι ο επίσκοπος, ο οποίος καταγγέλθηκε ως αιρετικός, είναι Ορθόδοξος, τότε οι αποτειχισμένοι οφείλουν να επαναλάβουν την παυθείσα «κοινωνία», με τον επίσκοπό τους.

Οι ποινές που επιβάλλει στους αιρετικούς κληρικούς η Σύνοδος είναι η «καθαίρεση» και ο «αναθεματισμός»! Με την «καθαίρεση» παύει ένας κληρικός να ιερουργεί. «Αναθεματισμός» είναι ο χωρισμός του από το Χριστό.

Δεν πρέπει όμως να συγχέουμε την «αποτείχιση» με την «καθαίρεση», ή τον «αναθεματισμό», που επιβάλλει η Σύνοδος των Επισκόπων στους αιρετικούς. Άλλο το ένα και άλλο το άλλο. Η «αποτείχιση» είναι καθήκον και υποχρέωση των πιστών, όταν ο επίσκοπός τους κακοδοξεί, η «καθαίρεση» ή ο «αναθεματισμός» είναι καθήκον και υποχρέωση της Συνόδου των Επισκόπων της Εκκλησίας έναντι των αιρετικών.

Η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος αναφωνεί το «ανάθεμα» για όλους τους αιρετικούς. Λέει:
«Όλοις τοις αιρετικοίς, ανάθεμα»⁹⁶

Η δε Ε' Οικουμενική Σύνοδος αναθεματίζει όσους δεν αναθεματίζουν, αυτούς που αναθεμάτισε η Εκκλησία. Λέει:

«Ει τις μη αναθεματίζει... πάντας αιρετικούς, τους κατακριθέντας και αναθεματισθέντας υπό της αγίας Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας... ο τοιούτος ανάθεμα έστω»⁹⁷.

Ο καταγγελλόμενος ως αιρετικός επίσκοπος από τους «αποτειχισμένους» πιστούς για την Εκκλησία παραμένει «εν ενεργεία» επίσκοπος, άσχετα από το ότι οι «αποτειχισμένοι» δεν πρέπει να έχουν «κοινωνία» μαζί του, ο καθηρημένος όμως, μόλις καθαιρεθεί, παύει να είναι επίσκοπος και να ιερουργεί ο,τιδήποτε ιερατικό⁹⁸!

⁹⁶ Mansi 13, 397- 400

⁹⁷ Πρακτικά Ε' Οικουμ. Συνόδου MANSI, 9, 384

⁹⁸ Η τοποθέτησή μας αυτή δεν πρέπει να παρανοηθεί, υπό την έννοια ότι κάποιος επίσκοπος που κηρύσσει αίρεση, μόνο με την καθαίρεσή του από την Εκκλησία χάνει την ιερωσύνη του. Έχουμε ήδη εξηγήσει πιο πάνω, ότι ένας κληρικός, οιοδήποτε βαθμού, από τη στιγμή που θα εγκλωπωθεί κάποια αίρεση, έστω και αν ακόμα δεν το γνωρίζει αυτό κανένας άλλος, αυτός ο κληρικός αμέσως χάνει την ιερωσύνη του, επειδή απώλεσε την ορθή πίστη του. Εάν αυτός ο επίσκοπος, που δέχτηκε κάποια αίρεση, την καταστήσει γνωστή σε τρίτα πρόσωπα, αν αυτά τα πρόσωπα παύσουν την «κοινωνία» μαζί του, ο επίσκοπος αυτός κατά τον 15^ο κανόνα της Πρωτοδευτέρας Συνόδου είναι πλέον όντως «ψευδεπίσκοπος», δηλαδή χωρίς ιερωσύνη, αλλά αυτό δεν μπορεί να το επιβάλλει κάποιος σε όλα τα μέλη της Εκκλησίας, τα οποία δυνατόν να μη γνωρίζουν, ή να μη μπορούν να γνωρίζουν την αλήθεια των κατηγοριών σε βάρος του επισκόπου, ότι δηλ. ο επίσκοπος αυτός κήρυξε αιρετική διδασκαλία. Για την άρση κάθε αμφιβολίας αν κάποια διδασκαλία είναι όντως αιρετική, αν ο κατηγορούμενος επίσκοπος κήρυξε την συγκεκριμένη διδασκαλία, οπότε απώλεσε την ιερωσύνη του, αυτό το διαπιστώνει η Εκκλησία με πανηγυρική απόφαση της Συνόδου των επισκόπων της. Η Εκκλησία είναι εκείνη η οποία παρέχει στους κληρικούς την ιερωσύνη τους. Αυτή έχει το δικαίωμα, αλλά και την υποχρέωση να πληροφορεί τους πιστούς ότι ένας επίσκοπος, ή άλλος κληρικός που περιέπεσε σε αίρεση, έπαυσε να είναι πραγματικός και «εν ενεργεία» κληρικός. Μέχρις ότου η Εκκλησία διακηρύξει την διαπιστωτική αυτή απόφασή της, αυτό δεν σημαίνει ο αποστάς από την ορθή πίστη επίσκοπος ή άλλος κληρικός, δεν απώλεσε την από Θεού ιερωσύνη του. Όταν γράφουμε πιο πάνω ότι μέχρις ότου η Εκκλησία καταδικάσει τον κληρικό αυτό, θεωρείται ως «εν ενεργεία» κληρικός, εννοούμε, ότι ο κληρικός αυτός καίτοι δεν έχει λόγω της αίρεσής του ιερωσύνη, ενεργεί όμως ο ίδιος ο Θεός τα υπ' αυτού τελούμενα μυστήρια, όπως διδάσκει ο ιερός Χρυσόστομος λέγων ότι ο Θεός «Ου πάντας χειροτονεί, αλλά δια πάντων ενεργεί, δια το σωθήναι τον λαόν».

6. Επίλογος

Τελειώνουμε με την υπενθύμιση του α΄ κανόνος της Στ΄ Οικουμενικής Συνόδου, που λέει:
«Την των αγίων Πατέρων **πίστιν κρατείν βεβαίαν και μέχρι συντελείας του αιώνος ασάλευτον διαμένειν θεσπίζομεν** και τα αυτών θεοπαράδοτα συγγράμματα τε και Δόγματα, πάντας αποβαλλόμενοι τε και αναθεματίζοντες, ους απέβαλον και αναθεμάτισαν, ως της αληθείας εχθρούς»!

Η Πίστη των Πατέρων επιτάσσει «αποτείχιση» από τους αιρετικούς επισκόπους!
